

Onderzoek kostendekkendheid gemeentelijke buitensportaccommodaties

Gemeente Aalsmeer

Definitief 1.0

Patrick Kok (concerncontroller Aalsmeer)
Aalsmeer, 21 maart 2018

1. Inleiding

Sport is belangrijk binnen de gemeente Aalsmeer. Het beleid in Aalsmeer is erop gericht dat zoveel mogelijk inwoners (blijven) sporten en bewegen. Dit als bijdrage aan het bevorderen van gezondheid, zingeving en het versterken van de sociale samenhang. In financiële zin wordt daarom geïnvesteerd in sport. De lasten worden gedragen door de gemeente Aalsmeer, sportverenigingen en sporters. In de nota Maatschappelijk vastgoed is verwoord dat de gebruiksvergoedingen die verenigingen aan de ESA betalen vaak een historische oorsprong kennen. Dit heeft onder meer tot gevolg dat gebruiksvergoedingen verschillen (1) en dat gebruikers voor gelijksoortige voorzieningen verschillende gebruiksvergoedingen betalen (2). Daarnaast is bij de verenigingen geen inzicht aanwezig wat de gemeentelijke kosten zijn voor de buitensportaccommodaties (3). In de nota Maatschappelijk vastgoed is opgenomen dat het daarom wenselijk is dat deze situatie wordt doorbroken en een eenvoudig, transparant, rechtmatig en rechtvaardig systeem wordt gecreëerd (4). Daarnaast is in de nota Aalsmeer Bewegen 2015 -2018 een aantal concrete uitgangspunten benoemd.

Bovenstaande 4 punten zijn aanleiding geweest om dit doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoek (213A) uit te voeren. De onderzoeksopdracht is:

"Maak inzichtelijk wat de gemeente Aalsmeer uitgeeft aan de sportaccommodaties¹, wat de huidige kostendekkingspercentages per vereniging / type buitensportaccommodatie zijn en wat de mate van doelmatigheid en doeltreffendheid is."

Aan de onderzoeksopdracht zijn zeven onderzoeksvragen gekoppeld en deze worden in het onderdeel bevindingen beantwoord (paragraaf 3). In de bijlage is de onderzoeksopdracht, werkwijze en de bevindingen uitgeschreven. Op 6 maart 2018 is er een bijeenkomst met verenigingen geweest. Van te voren hadden de verenigingen de bevindingen ontvangen en waren zij in de gelegenheid om feedback te geven en extra informatie aan te leveren. Voor zover dit feitelijke en inhoudelijke feedback betrof, is dit verwerkt in dit rapport. Tijdens de bijeenkomst werd door alle verenigingen de zorg uitgesproken dat het rapport een opmaat is naar het verhogen van de gebruiksvergoedingen. In deze samenvatting zijn verder ook de conclusies (paragraaf 3) en aanbevelingen (paragraaf 4) opgenomen.

Dank aan de mensen die hebben meegewerkt aan de tot stand koming van dit rapport. Niet alleen binnen de gemeente. Ook de ESA en enkele verenigingen hebben veel tijd gestoken in het verzamelen en beschikbaar stellen van de informatie.

2. Bevindingen

Vraag 1: In hoeverre hebben verenigingen bezittingen of dragen zij zelf lasten die van invloed zijn op het kostenniveau?

De gemeente Aalsmeer is eigenaar van de gronden / velden en de verenigingen van de gebouwen (club- en kleedaccommodaties). Uitzondering zijn de kleedkamers van FC Aalsmeer en de nieuw te bouwen accommodatie van de AVA.

Vraag 2: Welke elementen bepalen de kosten van de buitensportaccommodaties?

De totale gemeentelijke kosten van de buitensportaccommodaties bedragen 1.043.000 euro. De vier kostenelementen zijn: kapitaallasten² (610.000 euro; 58%), beheer en onderhoud (266.000 euro, 26%), exploitatiekosten (107.000 euro; 10%) en overig (60.000; 6%).

¹ Het betreft de gemeentelijke buitensportaccommodaties. De buitensportaccommodaties handbal en midgetgolf zijn buiten beschouwing gelaten, omdat de financiële omvang beperkt is. Uitgangspunt bij de kapitaallasten van de atletiekbaan is het raadsbesluit geweest dat daarover is genomen.

Uit de bijeenkomst met verenigingen bleek dat er verschil van inzicht bestaat in de juistheid van de cijfers. Vanuit het perspectief van de verenigingen betaalt de gemeente te veel (bijvoorbeeld aanleg velden en onderhoud) en kunnen zij het zelf goedkoper uitvoeren. Ook de kosten aan voorbereiding en toezicht worden als te hoog ervaren. Vanuit het perspectief van de gemeente is geboekt conform de geldende regels en uitgangspunten. Op basis van het onderzoek Financiële beheersing projecten is de systematiek rondom voorbereiding en toezicht inmiddels aangepast. Tot slot betekent een verschil van 100.000 euro in het investeringsbedrag, een verschil in de jaarlijkse kosten van circa 5.200 euro. Hoewel dit veel kan betekenen voor een vereniging, is de impact op de gepresenteerde kosten van de buitensportaccommodaties relatief beperkt.

Vraag 3: In hoeverre voeren verenigingen zelf activiteiten uit die van invloed zijn op het kosten- of opbrengstenniveau (o.a. inzet vrijwilligers)?

Vrijwilligers van alle verenigingen houden zelf het sportpark schoon en voeren het afval af. Na afloop van wedstrijden / trainingen worden voor wat betreft de voetbal natuurgrasvelden plaggen teruggelegd en velden geprikt ten behoeve van zuurstoftoevoer. Voor wat betreft de kunstgrasvelden voeren FC Aalsmeer en RKDES zelf onderhoudsactiviteiten uit. VZOD doet dit niet en de AVA voert zelf geen onderhoudsactiviteiten uit aan de atletiekbaan. Voor wat betreft de natuurgrasvelden leggen de verenigingen de plaggen recht en prikken ze het veld ten behoeve van de zuurstoftoevoer. Alle verenigingen houden hun sportpark schoon en voeren het afval af. Tussen de ESA en verenigingen zijn, via kruisjeslijsten, afspraken gemaakt wie, wat doet. De verschillen tussen verenigingen zijn beperkt en raakt de vergelijkbaarheid van cijfers tussen verenigingen niet.

Voor wat betreft de opbrengsten blijkt uit ontvangen informatie van RKDES en AVA dat zij buiten de contributies om ook inkomsten realiseren. Vrijwilligers zetten zich in om bijvoorbeeld sponsors te werven, acties te houden, oud papier op te halen en clinics te organiseren. De totale opbrengst bij RKDES bedraagt 125.000 euro en bij de AVA 15.000 euro. Op deze wijze wordt de contributie laag / lager gehouden.

Daarnaast zetten veel vrijwilligers zich in om sport mogelijk te maken. Bij FC Aalsmeer, RKDES en VZOD (van AVA geen informatie ontvangen) zijn circa 700 vrijwilligers actief. Naast het direct mogelijk maken van sport, draaien zij bijvoorbeeld ook bardiensten, onderhouden de gebouwen, houden de accommodatie schoon en organiseren zij evenementen en acties. Meer informatie is opgenomen in de bijlage, paragraaf 2.5.

Vraag 4: Hoeveel leden heeft een vereniging?

Het totaal aantal actief spelende leden is circa 2.100 (*exclusief vrijwilligers*) en kent over de jaren heen een dalend verloop. Uit achterliggende informatie blijkt dat deze tendens vooral speelt bij de leeftijdsgroep 18 jaar en ouder.

	2013	2014	2015	2016	2017
FC Aalsmeer *	1.086	1.050	1.116	1.085	952
RKDES (inclusief handbal) **	777	749	734	721	723
VZOD ***	152	132	173	175	125
AVA	345	325	337	320	308
Totaal	2.360	2.256	2.360	2.301	2.108

* Opgave 2013 is opgave december 2016 FC Aalsmeer aan ESA, 2014-2016 is opgave bondsleden april 2017 aan ESA, 2017 is door FC Aalsmeer aangeleverd

** Het aantal leden handbal in 2017 was 88 leden.

*** In 2017 is voor het eerst het aantal niet spelende leden separaat opgenomen in de cijfers. Deze zijn in 2017 dus voor het eerst in mindering gebracht.

² Bij de berekening van de kapitaallasten is het uitgangspunt geweest dat alle aanleg- en vervangingskosten van velden-banen zijn geactiveerd en dus worden afgeschreven.

Vraag 5: Wat zijn de huidige kostendekkingspercentages?

Het huidige kostendekkingspercentage in Aalsmeer is 6,1% en varieert tussen de 4,6% en 6,8% per vereniging. Deze is berekend door de gebruiksvergoedingen ad 63.200 euro te delen door de kosten zoals opgenomen bij vraag 2. Het bedrag ad € 63.200 is exclusief 6% BTW. De verenigingen kunnen deze deels verrekenen.

Met 2 verenigingen (FC Aalsmeer en RKDES) zijn tot en met seizoen 2023/2024 afspraken gemaakt over een lagere gebruikersvergoeding. Vanaf het seizoen 2024/2025 zou de gebruikersvergoeding 90.000 euro (prijspeil 2017) bedragen en het kostendekkingspercentage uitkomen op 8,7%.

De gemeente Aalsmeer is niet de enige partij die financieel bijdraagt aan sport in Aalsmeer. Ook verenigingen en sporters doen dit. Om een totaalbeeld te geven heeft daarom een uitvraag bij verenigingen plaatsgevonden naar de balans (bezittingen en schulden) en de exploitatie (opbrengsten en kosten). De medewerking die hieraan vanuit de verenigingen werd gegeven, was verschillend. RKDES en AVA verstrekten uitgebreide en VZOD en FC Aalsmeer zeer summiere financiële informatie. Het bleek daardoor niet mogelijk te zijn om een totaalbeeld te geven van de ingezette financiële middelen en de bijdrage van de verschillende partijen daarin.

Vraag 6: In hoeverre is het mogelijk om op basis van benchmarks duiding te geven aan de kostenniveaus en de tarieven die in rekening worden gebracht?

Gemeenten gaan in financieel-technische optiek verschillend om met hun sportaccommodaties. Dat maakt het lastig om cijfers vergelijkbaar te krijgen, zodat een goede duiding mogelijk is. Zeker op het moment wanneer het percentages betreft (met name kunnen er verschillen bestaan in de kosten die wel of niet worden toegerekend aan de sportparken). Daarom is vanuit drie perspectieven gebenchmarkt voor wat betreft de velden: gespecialiseerd extern bureau, Vereniging Sport en Gemeenten en uitvraag bij gemeenten. De atletiekbaan is niet betrokken in de benchmark, omdat hierover te weinig (vergelijkbare) informatie beschikbaar was.

Door de uitkomsten van deze drie perspectieven met elkaar te verbinden kon het volgende patroon zichtbaar worden gemaakt:

- De gebruiksvergoedingen die verenigingen voor voetbal natuurgrasvelden betalen is relatief laag, voetbal kunstgrasvelden is relatief hoog en korfbal ligt rond het gemiddelde.
- De kapitaallasten van de velden zijn relatief hoog ten opzichte van de normatieve kosten. Oorzaak ligt in de hogere investeringssom en de kortere afschrijvingsduur in vergelijking met de norm.
- Aanvullende voorzieningen zijn / worden door de gemeente Aalsmeer betaald.
- (kleedkamer)accommodaties die door de gemeente Aalsmeer zijn / worden betaald, terwijl dit bij andere gemeenten door de verenigingen wordt betaald. Tegenover deze investeringen staat geen hogere gebruiksvergoeding.
- De beheer- en onderhoudskosten van de velden bevinden zich rond de norm.

Logisch resultaat van bovenstaande bevindingen is dat het kostendekkingspercentage ook relatief laag is: 6,1%. Wanneer de afschrijvingstermijnen gelijk worden gesteld aan de norm, dan zou dit 6,6% zijn (aanpassing is alleen mogelijk na afstemming van de accountant). Ervaring van de Vereniging Sport en Gemeenten is dat gemeenten regulier een kostendekkingspercentage van 10 tot 30% hanteren. Een andere constatering is dat veel gemeenten het kostendekkingspercentage belangrijk vinden, maar dat ze geen inzicht hebben in het eigen gemeentelijk kostendekkingspercentage. De wel bekende kostendekkingspercentages zijn: 22%, 30% en 40%. Het is niet vast te stellen hoe deze percentages zijn berekend

Een andere wijze om cijfers met elkaar te vergelijken is de bijdrage per spelend lid. Gemiddeld is de gemeentelijke bijdrage € 465 (variatie € 284 - € 593) en de contributie 160 – 190 euro (junioren, 11-19 jaar). Ter vergelijking: de gemeentelijke bijdrage aan de bibliotheek (gebouw en subsidie) is circa 80 euro per lid.

Vraag 7: Welke scenario's zijn te onderscheiden ten aanzien van het toekomstig kostendekkingspercentage?

In de nota's Maatschappelijk vastgoed en Aalsmeer Bewegen 2015-2018 is een aantal uitgangspunten benoemd. Op basis van de bevindingen worden bij de conclusies en aanbevelingen een aantal scenario's geschetst van gebruiksvergoedingstelsels en wordt een advies gegeven. De afweging over de gewenste hoogte van het kostendekkingspercentage is een politiek-bestuurlijke. Een 213A-onderzoek is gericht op het naar boven brengen van objectieve informatie. Er wordt dan ook geen advies gegeven over de hoogte van het kostendekkingspercentage.

3. Conclusies

Conclusie 1 Een kostprijsgeoriënteerd tariefstelsel op basis van de feitelijke kosten, leidt niet tot gelijkheid tussen verenigingen

In de nota Aalsmeer Bewegen 2015-2018 is een drietal uitgangspunten opgenomen ten aanzien van het nieuwe tariefstelsel: een doelgericht en transparant tariefstelsel dat transparant is voor verenigingen en gebruikers en recht doet aan het gelijkheid- en evenredigheidsbeginsel (1), inzichtelijk maken van de verhouding tussen gemeentelijke kosten en opbrengsten (2) en overgangstermijn bij invoering (3). Op basis van deze uitgangspunten is de voorkeur opgenomen voor het invoeren van een kostprijs georiënteerd tariefstelsel, waarbij de tarieven worden vastgesteld op basis van transparante kostendekkingspercentages en de feitelijke kosten. Vanuit het onderzoek zijn de uitgangspunten herkenbaar. Tegelijkertijd is de conclusie dat deze uitgangspunten niet direct leiden tot de aangegeven voorkeur. Vooral het uitgangspunt "een doelgericht en transparant tariefstelsel dat transparant is voor verenigingen en gebruikers en recht doet aan het gelijkheid- en evenredigheidsbeginsel" staat op gespannen voet met de voorkeur. De belangrijkste oorzaken zijn:

- De feitelijke kosten zijn onder andere afhankelijk van de plek waarvoor is gekozen om de sportparken te situeren de maatregelen die moesten worden genomen om dit als sportpark in gebruik te nemen (bijvoorbeeld stabilisatie grond). Deze aspecten waren voor verenigingen niet tot zeer beperkt beïnvloedbaar.
- Een kostendekkingspercentage wordt berekend over een bedrag, bijvoorbeeld investeringsbedragen. Uit ervaringen en onderzoek blijkt dat daar nu juist verschil van inzicht over kan ontstaan. Ook een kostendekkingspercentage kan dus tot veel discussie en ongelijkheid leiden. Ook kan de bijdrage per jaar variëren, wanneer bijvoorbeeld beheer- en onderhoudskosten stijgen.
- Er is verschil van inzicht tussen gemeente en verenigingen in hoeverre de cijfers van de feitelijke kosten juist zijn. Vanuit het perspectief van de gemeente zijn deze juist, omdat conform de regels en gunning is geboekt. Volgens het perspectief van de verenigingen zijn deze niet juist omdat te duur is gegund en te veel kosten voorbereiding en toezicht worden toegerekend.

Conclusie is dat de uitgangspunten werkbaar zijn. Het risico is echter groot dat de aangegeven voorkeur om met kostendekkingspercentages op basis van de feitelijke kosten te gaan werken, niet gaat leiden tot een tariefstelsel dat vrij van discussie is en dat deze door verenigingen niet als rechtvaardig gaat worden ervaren.

Conclusie 2 Op gebied van investeringen, desinvesteringen en gebruiksvergoedingen ontbreken transparante kaders

Gelijkheid tussen verenigingen bestaat er op dit moment niet voor zowel de investeringen, desinvesteringen en gebruiksvergoedingen. Bij de investeringen niet omdat eenduidige kaders ontbreken in hoeverre de gemeente investeringen in (vooral) de aanvullende voorzieningen voor haar rekening neemt. Verschillen zijn ook ontstaan doordat de gemeente soms wel en soms niet de investering voor kleedkamers voor haar rekening neemt / gaat nemen. Omdat deze verschillen tussen verenigingen niet leiden tot een afwijkende gebruiksvergoeding, ontstaan er dus verschillen tussen verenigingen. Voor wat betreft de gebruiksvergoedingen bestaan onder andere verschillen, doordat de gemeente met twee verenigingen afspraken heeft gemaakt over een lagere gebruiksvergoeding (tot en met 2023/2024). Tot slot ontbreken er kaders voor desinvesteringen. Het aantal en type die een vereniging nodig heeft, is te bepalen op basis van normen vanuit de verschillende sportbonden. Op het moment dat er extra capaciteit nodig is, wordt op basis van deze normen bepaald in hoeverre er nieuwe velden nodig zijn. Wanneer er sprake is van dalende ledenaantallen (waar sprake van is bij sommige verenigingen) is er momenteel geen (vast) moment aanwezig om af te wegen of het aantal velden kan worden verminderd of niet (en zo ja, per wanneer).

Conclusie voor wat betreft de investeringen, desinvesteringen en gebruiksvergoedingen is dat het ontbreekt aan eenduidige kaders. Daardoor lijken uitkomsten eerder afhankelijk te zijn van specifieke omstandigheden (bijvoorbeeld ruimte in het investeringskrediet) en keuzes dan eenduidige uitgangspunten die ook leiden tot gelijkheid tussen verenigingen.

Conclusie 3 Op basis van de benchmark is te concluderen dat de oorzaak van het relatief lage kostendekkingspercentage vooral ligt in: tijdelijke afspraken, investeringen in kleedkamers waar geen gebruiksvergoeding tegenover staat en hoge investeringen bij aanleg en aanvullende voorzieningen die door de gemeente zijn betaald.

Eén van de onderzoeksvragen richtte zich op de vraag om via benchmarking duidelijkheid te creëren in de kostenniveaus en de gebruiksvergoedingen die in rekening worden gebracht. Deze benchmark is (voor de velden) vanuit drie invalshoeken uitgevoerd: normen gespecialiseerd extern bureau, informatie Vereniging Sport en Gemeenten en uitvraag bij andere gemeenten. Reden om vanuit drie invalshoeken is gebenchmarkt, omdat cijfers zich niet altijd goed laten vergelijken. Door vanuit drie invalshoeken is geprobeerd dit te ondervangen. Blijft dat een benchmark, zoals zo vaak, als indicatief van aard moet worden beschouwd en vooral ook een aanknopingspunt kan vormen om met elkaar hierover in gesprek te komen.

Het beeld dat uit de benchmark naar voren komt is dat het kostendekkingspercentage relatief laag is. Dit kan haar oorzaak hebben in de gebruiksvergoeding (opbrengsten) of de kosten. Oorzaken van een relatief laag kostendekkingspercentage zijn:

- a. Voor wat betreft de gebruiksvergoedingen is te concluderen dat de gebruiksvergoedingen voor voetbal natuurgrasvelden relatief laag is, voetbal kunstgrasvelden relatief hoog is en korfbal rond het gemiddelde ligt. Daarnaast speelt dat voor wat betreft de voetbalvelden de inkomsten uit gebruiksvergoedingen lager zijn, doordat er tot en met seizoen 2023/2024 een lagere gebruiksvergoeding hoeft te worden betaald. Om een indicatie te geven van de prijsgevoeligheid: aanpassing van de gebruiksvergoeding voor een veldtype voetbal met 1.000 euro levert een lagere / hogere kostendekkingspercentage van 0,6% op.
- b. Investeren bij FC Aalsmeer voor wat betreft de kleedkamers waar geen gebruiksvergoeding tegenover staat. Hetzelfde geldt voor de nog uit te voeren investering bij de AVA, indien hier geen afspraken over worden gemaakt.
- c. Aanvullende voorzieningen die (bijna) allemaal zijn bekostigd door de gemeente Aalsmeer.

- d. Hoge initiële investeringen doordat er bij het aanleggen van sportparken ook sprake was van bouwrijp maken en stabiliseren van de gronden. Daarnaast is door de gemeente Aalsmeer ook een voorcalculatorische opslagmethodiek gehanteerd voor voorbereiding en toezicht (vast percentage over de begrote aanneemsom) die mogelijk geen recht deed aan de daadwerkelijke kosten.
- e. Geen onderwerp van onderzoek geweest, maar kan wel een belangrijke oorzaak zijn: het aantal velden ligt hoger dan op basis van ledenaantallen / normen sportbonden nodig is.

Voor wat betreft het beheer en onderhoud verschillen de feitelijke kostenniveaus beperkt ten opzichte van de benchmark. Tussen de ESA en de verenigingen is inzichtelijk en vergelijkbaar vastgelegd wie, wat doet in het kader van onderhoud. Dit leidt niet tot noemenswaardige verschillen. Tot slot kan er ook nog een administratief-technische oorzaak zijn, namelijk dat gemeenten de kostendeckingspercentages op verschillende manieren berekenen.

Alles wegende op basis van de benchmark is de conclusie dat de oorzaak van het lagere kostendeckingspercentage vooral kan worden gezocht in tijdelijke afspraken over de gebruiksvergoedingen, investeringen in kleedkamers waar geen gebruiksvergoeding tegenover staat en hoge investeringen bij aanleg en aanvullende voorzieningen die door de gemeente zijn betaald.

Conclusie 4 Sturing op effectiviteit gemeentelijk sportbeleid kan sterker worden geborgd

De gemeente Aalsmeer heeft beleidsambities gedefinieerd op het gebied van sportparticipatie, sporten in verenigingsverband, sportaccommodaties en verenigingsondersteuning. Deze zijn vastgelegd in de door de raad vastgestelde nota "Aalsmeer bewegen 2015-2018". Voor uitvoering van dit beleid is voor wat betreft de buitensportaccommodaties circa 1 miljoen euro begroot.

De gemeente en de verenigingen hebben geen rechtstreekse subsidierelatie met elkaar. Deze heeft de gemeente wel met de ESA. De Algemene Subsidieverordening is daarmee niet van toepassing op verenigingen, wel op de ESA. Daarnaast subsidieert de gemeente de organisatie Team Sportservice Aalsmeer. Zij verleent daarvoor diensten op het gebied van de uitvoering van het sportbeleid door middel van JOGG, samenwerkingsverband Aangepast Sporten, combinatiefunctie Sport en Buurtsportcoach. Als de gemeente Aalsmeer haar sportbeleid wil realiseren, is zij in sterke mate afhankelijk van de wijze waarop de verenigingen hier (succesvol) mee aan de slag gaan en de wijze waarop de gemeente, ESA en Sportservice Aalsmeer hier richting aan geven. De onderlinge relaties en verantwoordelijkheden zijn echter niet altijd even scherp. Dit sluit aan op de conclusie van recent uitgevoerd rekenkameronderzoek naar de ESA dat concludeert dat hier in kaderstellende zin een verbeterslag in mogelijk is. Aan de informatieverstreckende kant is de conclusie dat een verbeterslag mogelijk is, in welke informatie de gemeente periodiek wil ontvangen (of rechtstreeks van verenigingen, via de ESA of Sportservice Aalsmeer) om de effectiviteit van het sportbeleid te beoordelen en op basis van deze beoordeling bij te sturen waar mogelijk (per vereniging of voor het totaal van verenigingen). Ook kan op deze wijze worden beoordeeld in hoeverre desinvesteringen aan de orde zijn.

Deze conclusie was overigens ook te lezen in het rekenkameronderzoek dat in 2018 is gepubliceerd over de ESA.

Conclusie 5 Inzicht in financiële robuustheid verenigingen kan sterker worden geborgd

De laatste conclusie ligt in lijn van de voorgaande conclusie. De gemeente Aalsmeer heeft 7,1 miljoen euro geïnvesteerd in de buitensportaccommodaties en gaat de komende jaren meer investeren. Aangezien de gemeente Aalsmeer verenigingen indirect subsidieert, krijgt de gemeente Aalsmeer geen inzicht in de jaarrekeningen en begrotingen zoals dit bij directe subsidierelaties wel gebruikelijk is. Om alsnog te beoordelen in hoeverre de inzet van middelen doelmatig en

doeltreffend is, is het belangrijk om alsnog inzicht te krijgen in de financiële robuustheid van verenigingen. Voorbeelden: ontwikkeling ledenaantallen, meerjarenbegroting, toekomstige cashflow en de liquiditeitspositie. Daarnaast is voorstelbaar dat er een zekere balans zit in wat verenigingen (met hun leden) inbrengen en wat de gemeente Aalsmeer inbrengt. De conclusie is dat verbetering mogelijk is om te borgen dat dit inzicht wordt verkregen. Bij de uitvraag bleek dat twee verenigingen deze informatie wel (RKDES en AVA) en twee verenigingen deze informatie niet (FC Aalsmeer en VZOD) wensten te verschaffen. Dit is onwenselijk. Zeker op het moment dat de gemeente Aalsmeer borg staat voor een lening (FC Aalsmeer, samen met Stichting Waarborgfonds Sport, 332.500 euro ultimo 2016).

4. Aanbevelingen

Aanbeveling 1 Ontwikkel een eenduidig kader voor wat betreft de investeringen en desinvesteringen

Verschillen tussen verenigingen ontstaan wanneer de gemeente Aalsmeer verschillend omgaat met investeren en desinvesteren dit niet leidt tot een te betalen gebruiksvergoeding. Aanbeveling is daarom om een kader te ontwikkelen op basis waarvan expliciet is:

- a. Welke verplichte en aanvullende voorzieningen de gemeente betaalt en welke de vereniging betaalt.
- b. Wanneer desinvesteringen plaatsvinden omdat de aanwezige velden (gedurende eventueel langere tijd) afwijken van het aantal velden dat op basis van de normen van sportbonden aanwezig zouden behoren te zijn.

Aanbeveling 2 Bouwstenen nieuw tariefstelsel: absoluut bedrag per veldtype / atletiekbaan, relateren aan normatieve directe kosten en specifieke gebruiksvergoedingen voor aanvullende voorzieningen

Advies is om in 2018 een tariefstelsel te ontwerpen dat uit de volgende elementen bestaat:

- a. Gebruiksvergoeding per veldtype (natuurgas, WeTra eenvoudig en kunstgras) en atletiekbaan in een absoluut bedrag (dus geen kostenkostdekkingspercentage, maar een bedrag per veld / baan).
- b. Een gebruiksvergoeding gebaseerd / gerelateerd aan normatieve kosten en niet de feitelijke kosten. Feitelijke kosten leiden namelijk tot verschillen tussen verenigingen die voor hen niet beïnvloedbaar zijn (bijvoorbeeld stabiliteit grond). Aangezien kostendekkendheid geen doel is, is aan te bevelen de gebruiksvergoeding te relateren aan de normatieve kapitaallasten en beheer- en onderhoudskosten van belden.
- c. Specifieke gebruiksvergoedingen voor aanvullende voorzieningen die niet door de gemeente hoeven maar wel zijn betaald. Concreet voorbeeld daarin zijn de kleedkamers bij FC Aalsmeer en mogelijk de technische ruimte / kleedkamers bij de AVA.
- d. Afwijkingen ten opzichte van het kader. Wanneer er voor wordt gekozen dat de gemeente een investering voor haar rekening neemt die een vereniging volgens het kader behoort te doen of vice versa, dan leidt dit tot een aangepaste gebruiksvergoeding. Het advies is verder om hogere gebruiksvergoeding in rekening te brengen voor velden die volgens de normen van de sportbonden niet nodig zijn en die de vereniging wel wenst aan te houden, terwijl de gemeente Aalsmeer deze wenst weg te halen.

Tijdens het onderzoek is ook vanuit de verenigingen ter sprake gebracht om de exploitatiecijfers onderdeel te laten zijn van het tariefstelsel. Aanbeveling is om dit niet te doen, omdat het de verenigingen zijn die keuzes kunnen maken of hebben gemaakt die van invloed zijn op de exploitatiekosten en -opbrengst.

Aanbeveling 3 Onderzoek hoe het kostenniveau omlaag kan worden gebracht

Het kostenniveau lijkt relatief hoog te zijn. Aanbeveling is daarom om te onderzoeken in hoeverre het kostenniveau omlaag kan worden gebracht. Aangezien veel kosten zijn belegd in structurele kapitaallasten is dit lastig. Aandachtspunt kan ook zijn om te onderzoeken in hoeverre toekomstige kapitaallasten kunnen worden beperkt. Onderzoekpunt kan ook zijn om verenigingen meer onderhoud zelf uit te laten voeren. Zie hierbij ook de overwegingen in het onderzoeksrapport.

Aanbeveling 4 Creëren van gelijkheid richting 2024/2025

Met twee verenigingen zijn afspraken gemaakt over de gebruiksvergoeding tot en met het seizoen 2023/2024. De ongelijkheid tussen verenigingen duurt daarmee minimaal nog vijf seizoenen. Om met ingang van het seizoen 2024/2025 zoveel mogelijk gelijkheid tussen verenigingen te realiseren binnen de door de raad vastgestelde kaders, kunnen de komende jaren de volgende stappen worden gezet:

- Communiceer de gebruiksvergoeding per veldtype / voor de atletiekbaan zodat er duidelijkheid op dit vlak is. Een middel daarin kan zijn een specificatie op de factuur die door de ESA wordt verstuurd.
- Werk voor nieuwe investeringen vanuit het op te stellen kader en tariefstelsel en hanteer voor de nieuwe investeringen ook de toekomstige (al dan niet gewijzigde) gebruiksvergoedingen.
- Bepaal de gebruiksvergoedingen voor aanvullende voorzieningen voor zover de gemeente deze heeft betaald. Onderdeel hiervan zijn de kleedkamers die leiden tot ongelijkheid tussen verenigingen.

Aanbeveling 5 Maak afspraken over te realiseren doelen en te ontvangen informatie voor wat betreft resultaten en geld en bouw bij overcapaciteit het aantal velden af

Sport is belangrijk binnen de gemeente Aalsmeer. Aanbeveling is om voor wat betreft het beleid explicieter te maken wat de ESA, Team Sportservice Aalsmeer en / of verenigingen hieraan bijdragen, wat van hen wordt verwacht en hoe de onderlinge relaties zijn. Richt hier ook de informatievoorziening op in. Voor wat betreft de financiële robuustheid van verenigingen is de aanbeveling om of met de ESA of met de verenigingen afspraken te maken, welke informatie de gemeente Aalsmeer wenst te ontvangen. Tot slot is ook het advies om van verenigingen de ledenaantallen te ontvangen die aan sportbonden worden doorgegeven (plus prognoses), zodat toetsbaar is hoeveel velden in de toekomst nodig zijn. Beoordeel jaarlijks samen met verenigingen in hoeverre er sprake is van overcapaciteit (aanwezige velden minus normen) en bouw bij overcapaciteit het aantal velden af. Zie ook aanbeveling 2.

Bijlage

Onderzoeksopdracht en bevindingen uitgewerkt

Inhoudsopgave

Inhoud

Inhoudsopgave.....	11
1. Inleiding.....	12
1.1. Inleiding	12
1.2. Onderzoeksopdracht en deelvragen.....	12
1.3. Werkwijze	13
2. Bevindingen.....	14
2.1. Inleiding	14
2.2. Financiële verhoudingen	14
2.3. Bezittingen gemeente en verenigingen	14
2.4. Elementen die de kosten van buitensportaccommodaties bepalen	15
2.5. Leden vereniging en vrijwilligers	17
2.6. De huidige gemeentelijke kostendeckingspercentages	18
2.7. Benchmarks	19
2.7.1. Benchmarks – drie perspectieven	19
2.7.2. Benchmark	24
2.8. Scenario's toekomstige kostendeckendheid	27
2.9. Verenigingen – financiële informatie	28
2.10. Verenigingen – realiseren van het gemeentelijk beleid	28
Bijlage 1 Eigendomssituatie.....	31
Bijlage 2 Specificatie investeringskosten en aanlegkosten veld	32
Bijlage 3 Verplichte en aanvullende voorzieningen bij verenigingen	33
Bijlage 4 Afwegingskader gemeente Hengelo	34

1. Inleiding

1.1. Inleiding

Sport is belangrijk binnen de gemeente Aalsmeer. Beleidsmatig doel is dat zoveel mogelijk inwoners (blijven) sporten en bewegen. Dit als bijdrage aan het bevorderen van gezondheid, zingeving en het versterken van de sociale samenhang. De gemeente stimuleert daarom een actieve, maatschappelijke rol van de sportverenigingen. Het gemeentelijk beleid is gericht op toekomstbestendige sport- en beweegvoorzieningen in de gemeente, zowel voor de georganiseerde als de individuele sporter.

In financiële zin wordt daarom geïnvesteerd in sport. De lasten worden gedragen door de gemeente Aalsmeer, sportverenigingen en sporters. In de nota Maatschappelijk vastgoed³ is verwoord dat de gebruiksvergoedingen die verenigingen betalen vaak een historische oorsprong kennen. Dit heeft onder meer tot gevolg dat de gebruiksvergoedingen die door verenigingen aan de ESA worden betaald verschillen en gebruikers voor gelijksoortige voorzieningen verschillende gebruiksvergoedingen betalen. Ook zijn er verschillen waarin verenigingen zelf bijdragen in onderhoud van voorzieningen en of sportvoorzieningen wel of niet in bezit zijn. Tot slot is ook niet altijd het bewustzijn aanwezig dat de gemeente Aalsmeer, gelijk aan cultuur en welzijn, de sport subsidieert. In de nota Maatschappelijk vastgoed is daarom opgenomen dat de gemeente Aalsmeer deze situatie wil doorbreken en daarbij streeft naar een eenvoudig, transparant, rechtmatig en rechtvaardig systeem. Daarnaast is in de nota Aalsmeer Bewegen 2015 -2018⁴ ook een aantal concrete uitgangspunten benoemd.

In 2016 is een onderzoek opgestart met als doel om inzichtelijk te krijgen wat de gemeentelijke kosten waren en wat scenario's kunnen zijn voor de kostendekkendheid. Dit onderzoek is beëindigd. In oktober 2017 heeft een herstart plaatsgevonden. Resultaat is dit rapport.

1.2. Onderzoeksopdracht en deelvragen

De door het college vastgestelde onderzoeksopdracht en onderzoeksvragen⁵ zijn in het kader opgenomen.

Onderzoeksopdracht

Maak inzichtelijk wat de gemeente Aalsmeer uitgeeft aan de buitensportaccommodaties⁶, wat de huidige kostendekkingspercentages per vereniging / type buitensportaccommodatie zijn en wat de mate van doelmatigheid en doeltreffendheid is.

Vragen:

1. In hoeverre hebben verenigingen bezittingen of dragen zij zelf lasten die van invloed zijn op het kostenniveau?
2. Welke elementen bepalen de kosten van de buitensportaccommodaties?
3. In hoeverre voeren verenigingen zelf activiteiten uit die van invloed zijn op het kosten- of opbrengstenniveau (o.a. inzet vrijwilligers)?
4. Hoeveel leden heeft een vereniging?
5. Wat zijn de huidige kostendekkingspercentages?
6. In hoeverre is het mogelijk om op basis van benchmarks duiding te geven aan de kostenniveaus en de tarieven die in rekening worden gebracht?
7. Welke scenario's zijn te onderscheiden ten aanzien van het toekomstig kostendekkingspercentage?

³ Vastgesteld door raad d.d. 1 september 2016

⁴ Vastgesteld door raad d.d. 10 september 2015

⁵ Vastgesteld d.d. 3 oktober 2017, besproken in auditcommissie d.d. 11 oktober 2017

⁶ Met de buitensportaccommodaties wordt in het kader van dit onderzoek de gemeentelijke buitensportaccommodaties bedoeld. Buiten beschouwing zijn gelaten de handbalaccommodatie, midgetgolf en het buitenzwembad De Waterlelie. Reden van de eerste twee is dat de financiële omvang beperkt is. Reden van de derde is dat de exploitatie verbonden is met de binnenzwembaden en deze ook een recreatief doeleinde heeft. De skeelerbaan en tennisbanen zijn privaat eigendom. Dit betekent dat de volgende verenigingen onderwerp van onderzoek zijn geweest: FC Aalsmeer, RKDES, VZOD en AVA.

1.3. Werkwijze

Allereerst dank aan mensen die hebben meegewerkt aan de tot stand koming van dit rapport. Niet alleen binnen de gemeente. Ook de ESA en enkele verenigingen hebben veel tijd gestoken in het verzamelen en beschikbaar stellen van de informatie. Richting de verenigingen is een uitvraag gedaan naar beleidsmatige en financiële informatie. Verenigingen hebben in verschillende intensiteiten hieraan meegewerkt.

Op 6 maart 2018 is er een bijeenkomst met verenigingen geweest. Van te voren hadden de verenigingen de bevindingen ontvangen (paragraaf 1 en 2 van het hoofdrapport en deze bijlage) en waren zij in de gelegenheid om feedback te geven en extra informatie aan te leveren. Dit is verwerkt in dit rapport voor zover dit inhoudelijk en feitelijk was. Tijdens de bijeenkomst werd door alle verenigingen de zorg uitgesproken dat het rapport een opmaat is naar het verhogen van de gebruiksvergoedingen. In deze bijlage zijn de bevindingen zoals opgenomen in de samenvatting nader onderbouwd.

2. Bevindingen

2.1. Inleiding

Dit hoofdstuk start met een uiteenzetting van de financiële verhoudingen (par 2.2) Vervolgens worden in de paragrafen 2.3 t/m 2.8 de onderzoeksvragen beantwoord. In de laatste twee paragrafen is informatie van de verenigingen opgenomen.

2.2. Financiële verhoudingen

De gemeente Aalsmeer is (grotendeels) eigenaar van de buitensportaccommodaties. Deze verhuurt zij aan de ESA BV. ESA stelt deze (buiten)sportaccommodaties ter beschikking aan de verschillende sportverenigingen en brengt gebruiksvergoedingen aan de verenigingen in rekening. De ESA bepaalt de gebruiksvergoedingen per vereniging. De gemeente Aalsmeer verstrekt vervolgens jaarlijks een subsidie aan ESA ter dekking van het exploitatietekort⁷. Voor de buitensportaccommodaties bedraagt deze 662.654 euro (2017). Dit betekent dat de ESA moet voldoen aan de Algemene Subsidieverordening en jaarlijks onder andere de begroting en de rekening ter beoordeling moet insturen naar de gemeente.

De gemeente Aalsmeer kent dus geen rechtstreekse subsidierelatie met de verenigingen. Verenigingen hoeven niet jaarlijks een subsidie aanvraag in te dienen en de begroting, tussentijdse verantwoordingsinformatie en de rekening in te sturen. Hier is voor gekozen om de verenigingen zo min mogelijk op dit punt te belasten. Ook de ESA vraagt op dit punt beperkt informatie uit bij de verenigingen.

Daarnaast subsidieert de gemeente de organisatie Team Sportservice Aalsmeer is (228.000 euro, binnen- en buitensport. Niet betrokken in kostenoverzichten binnen dit rapport). Zij verleent daarvoor diensten op het gebied van de uitvoering van het sportbeleid door middel van JOGG, samenwerkingsverband Aangepast Sporten, combinatiefunctie Sport en Buurtsportcoach.

2.3. Bezittingen gemeente en verenigingen

De volgende vraag wordt beantwoord: in hoeverre hebben verenigingen bezittingen of dragen zij zelf lasten die van invloed zijn op het kostenniveau?

De gemeente Aalsmeer is voor wat betreft de gemeentelijke buitensportaccommodaties eigenaar van de sportcomplexen, velden (uitgezonderd 1 beachhandbalveld), de atletiekbaan, gronden en de voorzieningen. De gebouwen zijn in eigendom van de verenigingen, uitgezonderd de kleedkamers bij FC Aalsmeer (staan bij de gemeente op de balans). Op basis van de besluitvorming over het nieuw aan te leggen atletiekcomplex, neemt de AVA de kosten van de kantine en de gemeente de kosten voor kleedkamers, technische ruimte en de atletiekbaan voor haar rekening. In bijlage 1 is specifiek opgenomen wat de eigendomssituatie is en hoeveel en welke type velden de verschillende verenigingen tot hun beschikking hebben. De gebouwen van RKDES en VZOD zijn door de ontwikkelaar betaald die de grond op de vroegere locatie heeft aangekocht van de gemeente.

De gemeentelijke bezittingen zijn niet altijd op de balans opgenomen en leiden dus ook niet altijd tot kapitaallasten. In het verleden was het namelijk niet verplicht om investeringen in velden te activeren en af te schrijven. De investeringskosten kwamen dus in één keer ten laste van de exploitatie. Tegenwoordig is het wel verplicht om aanleg / renovaties velden te activeren en af te schrijven. Gevolg is dat bij vervanging van niet geactiveerde velden, de structurele afschrijvingslasten op sportgebied in de begroting van Aalsmeer gaan toenemen.

⁷ De kosten die de gemeente Aalsmeer in rekening brengt aan ESA BV liggen hoger dan de gebruiksvergoedingen die ESA BV aan de verenigingen vraagt. Dit levert een exploitatietekort op dat structureel wordt gesubsidieerd.

2.4. Elementen die de kosten van buitensportaccommodaties bepalen

De volgende vragen worden beantwoord: welke elementen bepalen de kosten van de buitensportaccommodaties en in hoeverre voeren verenigingen zelf activiteiten uit die van invloed zijn op het kosten- of opbrengstenniveau (o.a. inzet vrijwilligers)?

Kostenelement	Bedrag 2017	Perc.
1. Kapitaallasten	€ 610.000	58%
2. Beheer en onderhoud	€ 266.000	26%
3. Exploitatiekosten	€ 107.000	10%
4. Overig	€ 60.000	6%
Totaal	€ 1.043.000	100%

De totale kosten bedragen € 1.043.000 en zijn opgebouwd uit vier elementen. Zie de tabel. Belangrijkste kostenelement is de kapitaallasten (58%). Daarna vormen de beheer- en onderhoudskosten de belangrijkste component. Uitgezonderd projecten worden gemeentelijke uren niet toegerekend aan de verschillende beleidsvelden en dus ook niet aan sport. Deze kosten maken dan ook geen onderdeel uit van de totale kosten. Voor wat betreft het atletiekcomplex is als uitgangspunt het raadsbesluit genomen⁸. Puntsgewijs zijn de vier kostenelementen toegelicht.

Ad 1: Kapitaallasten

	Oorspronkelijke investerings-som	Boekwaarde eind 2017	Jaarlijkse kapitaallasten	Kapitaallasten nieuwe investeringen	Totale kap. lasten
FC Aalsmeer					
1 Gronden en terreinen	€ 1.104.000	€ 759.000	€ 15.000		€ 15.000
2 Gebouwen	€ 1.510.000	€ 1.351.000	€ 70.000		€ 70.000
3 Kunstgrasvelden	€ 1.435.000	€ 829.000	€ 129.000	€ 9.000	€ 138.000
4 Inrichting park	€ 1.688.000	€ 1.575.000	€ 107.000		€ 107.000
5 Natuurgrasvelden			€ 40.000	€ 2.000	€ 42.000
Subtotaal FC Aalsmeer	€ 5.737.000	€ 4.514.000	€ 361.000	€ 11.000	€ 372.000
RKDES					
1 Kunstgrasvelden	€ 1.214.000	€ 1.097.000	€ 103.000		€ 103.000
2 Natuurgrasveld				€ 13.000	€ 13.000
3 Handbalveld	€ 42.000	€ 39.000	€ 4.000		€ 4.000
Subtotaal RKDES	€ 1.256.000	€ 1.136.000	€ 107.000	€ 13.000	€ 120.000
VZOD					
1 Vervanging kunstgrasmat hfdveld VZOD wgns slijtage	€ 124.000	€ 106.000	€ 20.000	€ 25.000	€ 45.000
AVA					
1 Atletiekbaan / accommodatie	€ -	€ -	€ -	€ 73.000	€ 73.000
Totaal	€ 7.117.000	€ 5.756.000	€ 488.000	€ 122.000	€ 610.000

De totale gemeentelijke kapitaallasten zijn uiteindelijk 610.000 euro. Een bedrag ad 488.000 euro heeft betrekking op al uitgevoerde investeringen. Het overige (122.000 euro) heeft betrekking op nog uit te voeren investeringen. De oorspronkelijke investeringssom is circa 7,1 miljoen euro en de huidige boekwaarde is 5,8 miljoen euro (verschil = afschrijvingen).

Bij projecten wordt door de gemeente Aalsmeer voorbereiding en toezicht toegerekend. Tot en met 2016 was dit 20% over de begrote kosten. In 2017 is de systematiek gewijzigd en wordt een percentage

toegerekend over de werkelijke kosten. Dit percentage wordt jaarlijks vastgesteld en was voor 2017 15%.

Naast de investeringen, staat de gemeente Aalsmeer, samen met Stichting Waarborgfonds Sport (SWS), garant voor een lening aan FC Aalsmeer (ultimo 2016 332.500 euro, ieder 50%). SWS toetst jaarlijks in hoeverre er risico's worden gelopen. De gemeente Aalsmeer wordt over de uitkomsten geïnformeerd.

⁸ Vastgesteld door raad d.d. 30 juni 2016. Kapitaallasten 73.000 euro. In 2018 is duidelijk geworden dat de begrote kosten hoger zullen zijn. Dit is niet verwerkt in dit onderzoek.

Ad 2: Beheer en onderhoud

De beheer- en onderhoudskosten zijn € 266.000 en zijn in de tabel gespecificeerd. De voetbalvelden natuurgras en de sportparken Sport (onderhoud aan groen, paden en meubilair) zijn de grootste kostenfactoren. Het overig onderhoud betreft bijvoorbeeld vervanging verlichting, onderhoud

	Begroting 2017	Perc.
a. Onderhoud (kunst)gras velden / baan		
Voetbalvelden - natuurgras	€ 96.000	36%
Voetbalvelden - kunstgras	€ 10.000	4%
Korfbalvelden - kunstgras	€ 9.000	3%
Atletiekbaan (groen en baan)	€ 11.000	4%
b. Overig onderhoud velden / baan	€ 51.000	19%
c. Sportpark	€ 89.000	33%
Totaal	€ 266.000	100%

lichtmasten en calamiteiten.

Wanneer verenigingen een substantieel deel van het beheer en onderhoud van de sportparken / velden uitvoeren dan kan dit van invloed zijn op de beheer- en onderhoudskosten. Tegelijkertijd: wanneer het onderhoud niet goed wordt uitgevoerd, kan dit ook (een negatief) effect hebben op de gebruiksduur van het veld (dus eerder herinvesteren ten behoeve van vervangen).

Door ESA is aangegeven dat door FC Aalsmeer en RKDES activiteiten worden uitgevoerd bij de kunstgrasvelden (vegen / borstelen van de baan en instrooien korrels). VZOD doet dit niet en de AVA voert zelf geen onderhoudsactiviteiten uit aan de atletiekbaan. Voor wat betreft de natuurgrasvelden leggen de verenigingen de plaggen recht en prikken ze het veld ten behoeve van de zuurstoftoevoer. Alle verenigingen houden hun sportpark schoon en voeren het afval af. Tussen de ESA en verenigingen zijn, via kruisjeslijsten, afspraken gemaakt wie, wat doet. De verschillen tussen verenigingen zijn beperkt en raakt de vergelijkbaarheid van cijfers tussen verenigingen niet.

Ad 3: Exploitatiekosten

ESA beheert de binnen- en buitensportaccommodaties. Naast het onderhoud dat zij uitvoert, maakt de ESA ook kosten. De kosten die zij toerekent aan de buitensportaccommodaties bedragen € 107.000. Uit de tabel blijkt dat het merendeel personele kosten betreft (directietaken, administratie en overleg en contacten met verenigingen).

	Begroting 2017	Perc.
Personele kosten	€ 69.000	64%
Kantoorkosten	€ 12.000	11%
Administratiekosten	€ 15.000	14%
Overige kosten	€ 11.000	10%
Totaal	€ 107.000	100%

Ad 4: Overige kosten

Overige kosten zijn niet toe te delen aan de andere drie elementen. Bijvoorbeeld ureninzet vanuit de gemeente en incidentele investeringen. Een incidentele investering die hieronder valt, is de aanleg van Ledverlichting bij FC Aalsmeer (€ 60.000). Gemeentelijke uren zijn niet opgenomen onder de overige kosten, omdat deze niet specifiek worden gemaakt binnen de gemeentelijke begroting.

2.5. Leden vereniging en vrijwilligers

De volgende vraag wordt beantwoord: Hoeveel leden heeft een vereniging?

In de tabel is de ontwikkeling van het aantal betalende en spelende leden opgenomen. De aantallen zijn

	2013	2014	2015	2016	2017
FC Aalsmeer *	1.086	1.050	1.116	1.085	952
RKDES (inclusief handbal) **	777	749	734	721	723
VZOD ***	152	132	173	175	125
AVA	345	325	337	320	308
Totaal	2.360	2.256	2.360	2.301	2.108

* Opgave 2013 is opgave december 2016 FC Aalsmeer aan ESA, 2014-2016 is opgave bondsleden april 2017 aan ESA, 2017 is door FC Aalsmeer aangeleverd

** Het aantal leden handbal in 2017 was 88 leden.

*** In 2017 is voor het eerst het aantal niet spelende leden separaat opgenomen in de cijfers. Deze zijn in 2017 dus voor het eerst in mindering gebracht.

door de verenigingen aan de gemeente Aalsmeer doorgegeven. Er heeft geen uitvraag plaatsgevonden bij de sportbonden. Het aantal leden is circa 2.100 en kent een dalende trend. Op verenigingsniveau heeft alleen RKDES een stabiel ledenaantal. Op basis van de bekende informatie, wordt de daling vooral veroorzaakt door afname van het aantal leden van 18 jaar en ouder.

Naast leden zijn er vrijwilligers actief bij verenigingen die wekelijks in allerlei rollen op en rond het veld en op andere plekken actief zijn. Voor zover aangeleverd, is per vereniging beknopt inzicht gegeven.

FC Aalsmeer

Rond de 250 vrijwilligers zijn actief, waaronder 200 vrijwilligers die wekelijks in allerlei rollen voor de club actief zijn (bar, keuken, onderhoud, kader, trainers, scheidsrechters). Daarnaast zijn circa 50 leiders voor de verschillende teams en een Club van honderd actief. Deze laatste bestaat, veelal, uit leden van de club die middels een jaarlijkse bijdrage het mogelijk maken dat er allerlei activiteiten, naast het voetballen, kunnen worden georganiseerd. Voorbeelden zijn: tennistoernooien, beachvolleytoernooi, voetbalkwis, autorally en feestavond voor alle vrijwilligers.

RKDES

RKDES heeft circa 265 vrijwilligers. Dit betreft naast de leiders / trainers onder meer de maandagochtendploeg die verantwoordelijk is voor onderhoud van het complex en het materiaal. Verder kan worden gedacht aan bestuursleden, commissieleden en de schoonmaakkploeg. Naast deze 265 vrijwilligers zijn alle (ouders van) leden verplicht om drie bardiensten per jaar te draaien. Hiervoor beschikken zij over 80 sociale hygiënediploma's. Indien van toepassing beschikken vrijwilligers over VOG's. Daarnaast zetten de vrijwilligers zich ook in voor verschillende acties.

VZOD

Ruim 130 leden zijn als vrijwilliger actief in de diverse commissies. Daarnaast zijn er nog barvrijwilligers en ouders die rijden bij uitwedstrijden en op regelmatige basis klussen verrichten. VZOD heeft 8 bonds- en 13 verenigingsscheidsrechters. Samen fluiten zij 100 wedstrijden op het eigen complex. De verenigingsscheidsrechters worden intern opgeleid en begeleid. Evenals de 22 jeugdtrainers die de 11 jeugdteams trainen en coachen. Voor de senioren- en juniorensselectie zijn externe trainers/coaches aangesteld.

Binnen VZOD zijn twee vertrouwenspersonen actief. Een gedragsreglement is in wording. Twee eindverantwoordelijken voor de kantine hebben het Diploma Sociale Hygiëne in bezit. Alle barvrijwilligers hebben een certificaat Verantwoord Alcohol schenken behaald.

VZOD participeert in verschillende overlegvormen: met andere lokale sportverenigingen in het Sportcafé dat door de gemeente Aalsmeer wordt georganiseerd en met regionale korfbalverenigingen in het regio-overleg dat vanuit het KNKV Districtsbestuur wordt gehouden.

2.6. De huidige gemeentelijke kostendeckingspercentages

De volgende vraag wordt beantwoord: Wat zijn de huidige kostendeckingspercentages?

Het gemeentelijk kostendeckingspercentage is te berekenen door het totaal door de verenigingen aan de ESA betaalde gebruiksvergoedingen te delen door de gemeentelijke kosten. De gebruikersvergoedingen bedragen samen € 63.200 en de gemeentelijke kosten bedragen € 1.039.000. Het kostendeckingspercentage is 6,1%. In de tabel is dit per vereniging gespecificeerd. Het kostendeckingspercentage varieert tussen de 4,6% en 6,8%. Het bedrag ad € 63.200 is exclusief 6% BTW. De verenigingen kunnen deze deels verrekenen.

In de tabel zijn ook de gemiddelde netto-kosten per lid opgenomen. Dit kan worden gezien als de indirecte subsidie. Gemiddeld is deze € 465 per lid (variatie € 284 - € 593). Ter vergelijking: de contributie voor junioren (11-19 jaar) bedraagt circa 160 – 190 euro en de gemeentelijke kosten (gebouw en subsidie) per bibliotheek lid is circa 80 euro. Voor FC Aalsmeer en RKDES is zichtbaar dat hoewel het kostendeckingspercentage beperkt van elkaar verschilt, het verschil per lid aanzienlijk groter is. Dit wordt veroorzaakt doordat de netto-kosten van FC Aalsmeer en RKDES zich in een factor 2,2 tot elkaar verhouden en het ledenaantal zich tot elkaar verhouden in een factor 1,3.

Niet zichtbaar in de tabel zijn de verschillen in gebruiksintensiteit. Bij de korfbalvelden ligt deze op 17 en bij voetbal op 35 weken.

	Gebruiks-vergoeding	Gemeentelijke kosten					Kosten-dekkings-perc.	Aantal leden	Gemeentelijke kosten per lid
		Kap. lasten	Beh. en onderh.	Exploitatie-kosten	Overig	Totaal			
FC Aalsmeer	€ 35.600	€ 372.000	€ 104.000	€ 64.000	€ 60.000	€ 600.000	5,9%	952	€ 593
RKDES	€ 17.800	€ 120.000	€ 126.000	€ 29.000	€ -	€ 275.000	6,5%	723	€ 356
VZOD	€ 3.400	€ 45.000	€ 15.000	€ 14.000	€ -	€ 74.000	4,6%	125	€ 565
AVA	€ 6.400	€ 73.000	€ 21.000	€ -	€ -	€ 94.000	6,8%	308	€ 284
Gemiddeld	€ 63.200	€ 610.000	€ 266.000	€ 107.000	€ 60.000	€ 1.043.000	6,1%	2.108	€ 465

De gebruiksvergoeding wordt bepaald door het aantal velden te vermenigvuldigen met de gebruiksvergoeding per veldtype. De reguliere gebruiksvergoeding per veld is opgenomen in de onderstaande tabel (prijspeil 2016). Met FC Aalsmeer zijn in 2013 voor een periode van 10 jaar (2014/2015 tot en met 2023/2024) afspraken gemaakt dat voor deze periode de aanleg van extra velden / kunstgrasvelden niet leidt tot een hogere gebruiksvergoeding. Achtergrond daarvan was dat de gemeente Aalsmeer wenste de fusievereniging een gezonde financiële start te laten maken. Met RKDES zijn vervolgens soortgelijke afspraken gemaakt. Op basis van de reguliere gebruiksvergoeding en de afspraken, zijn de gebruiksvergoedingen per veld en de atletiekbaan berekend (prijspeil 2016). Zichtbaar is dat verenigingen voor hetzelfde veldtype verschillende gebruiksvergoedingen betalen. Op de factuur zijn deze gebruiksvergoedingen niet zichtbaar. Voor verenigingen is daarmee niet duidelijk dat dit de historische tarieven zijn, waar de jaarlijkse gebruiksvergoeding op is gebaseerd.

	Regulier	Op basis van afspraken met vereniging			
		FC Aalsmeer	RKDES	VZOD	AVA
Voetbal – natuurgas *	€ 2.594	€ 2.034	€ 1.441		
Voetbal – kunstgras	€ 11.406	€ 8.943	€ 6.337		
Korfbal – kunstgras	€ 2.097			€ 2.097	
Atletiekbaan	€ 6.404				€ 6.404

* Gemiddelde van regulier ad 2.508 euro en WeTra ad 2.677 euro

Wanneer de reguliere tarieven worden gehanteerd, zou de totale gebruiksvergoeding circa 90.000 euro zijn en het kostendeckingspercentage 8,7%.

2.7. Benchmarks

De volgende vragen worden beantwoord: In hoeverre is het mogelijk om op basis van benchmarks duiding te geven aan de kostenniveaus en de tarieven die in rekening worden gebracht?

Benchmarks is over het algemeen lastig, dus ook als het gaat om de buitensportaccommodaties. Reden is dat gemeenten in het verleden verschillend zijn omgegaan met het al dan niet activeren van investeringen en het organiseren van het beheer en onderhoud. Kostendeckingspercentages zijn vaak ook niet bekend en als ze bekend zijn, hoeven ze niet één op één vergelijkbaar te zijn. Dit hebben we in het onderzoek zoveel mogelijk ondervangen door vanuit drie perspectieven te benchmarken:

- Gespecialiseerd extern bureau;
- Vereniging Sport en
- Gemeenten

Gedachte achter het benchmarken vanuit drie perspectieven is dat op deze wijze het patroon zichtbaar wordt. De benchmark is niet uitgevoerd voor atletiekbanen, omdat daarover onvoldoende informatie is ontvangen. In paragraaf 3.7.1 zijn de onderzoeksbevindingen vanuit de drie perspectieven opgenomen. In paragraaf 3.7.2 is de benchmark opgenomen en wordt de situatie in de gemeente Aalsmeer vergeleken met deze drie perspectieven.

2.7.1. Benchmarks – drie perspectieven

Perspectief 1: Gespecialiseerd extern bureau

Aan een gespecialiseerd extern bureau⁹ is gevraagd om ten aanzien van natuur- en kunstgrasvelden een aantal vragen te beantwoorden op het vlak van:

- a. Normatieve kosten aanleg velden en beheer en onderhoud;
- b. Voorzieningen;
- c. Ervaringen met dekking nieuwe investeringen, beheer en onderhoud en gebruiksvergoedingen

De kosten zijn de aanbestedingsprijzen, prijspeil 2017, exclusief voorbereiding en toezicht en NTW. Ervaring is dat de feitelijke prijzen beperkt afwijken (afgezien van meerwerk omdat extra werkzaamheden worden verricht). De daadwerkelijke kostprijs / aanbestedingsprijs is altijd van meerdere factoren afhankelijk (bijvoorbeeld het moment van aanbesteden, eventueel samenvoegen van meerdere projecten, combinatie werkzaamheden met projecten in de omgeving, commerciële reden leverancier). Bij de hogere prijzen is daarom een bandbreedte aangegeven. Daarnaast kunnen in de praktijk ook verschillen ontstaan, doordat de werkelijke technische levensduur afhankelijk is van de aard van het terrein (bijvoorbeeld stabiliteit ondergrond) en de gebruiksintensiteit van de velden.

Ad a: Normatieve kosten

Voetbal - natuurgrasveld

	Aspect	Toelichting
1	Technische levensduur	30 jaar, inclusief drainagesysteem
2	Tussentijdse renovatie	Na ca 15 jaar topplagrenovatie.
3	Investeringskosten	7.800 m ² , circa 75.000 tot 100.000 euro. De specificatie is opgenomen in bijlage 2. Renovatie 25.000 euro
4	Beheer- en onderhoudskosten	12.000 euro, inclusief totaal onderhoud
5	Bespeelbaarheid ¹⁰	Wedstrijdveld 250 uur per jaar. Langer gebruik leidt tot kaal worden grasmat. Trainingsveld 600 tot 800 uur per jaar. Bij langer gebruik gaan sporttechnische eigenschappen te veel verloren.

⁹ ASC Sports & Water ondersteunt gemeenten jaarlijks bij diverse aanbestedingen op gebied van buitensportfaciliteiten en heeft een database hierover aangelegd.

¹⁰ Bron: handboek sportaccommodaties NOC*NSF

Voetbal – natuurgrasveld WeTra

	Aspect	Toelichting
1	Technische levensduur	30 jaar, inclusief drainagesysteem
2	Tussentijdse renovatie	Na ca 15 jaar topplaagrenovatie.
3	Investeringskosten	7.800 m ² , WeTra eenvoudig veld 150.000 tot 175.000 euro. De specificatie is opgenomen in bijlage 2. Renovatie 50.000 euro
4	Beheer- en onderhoudskosten	12.000 euro, inclusief totaal onderhoud
5	Bespeelbaarheid	Door het aanleggen van een WeTra-veld (in plaats van natuurgras) kan de speelbaarheid worden verlengd. WeTra eenvoudig veld 400 tot 600 uur. De verbeterde belastbaarheid van deze velden ten opzichte van regulier grasveld komt door een combinatie van een verbeterde, waterdoorlatende, bodem, grassoorten en beheer en onderhoudsregime.

Voetbal - Kunstgrasveld

	Aspect	Toelichting
1	Technische levensduur	30 jaar
2	Tussentijdse renovatie	Tijdens de levensduur moet de mat om de 10 jaar / 2x worden vervangen.
3	Kosten	7.800 m ² , uitgaande van SBR circa 375.000 tot 400.000 euro. Dit is inclusief verlichting, hekwerk, inrichting en exclusief voorbereiding en toezicht. De specificatie is opgenomen in bijlage 2.
4	Vervangingskosten	De vervangingskosten bedragen 215.000 tot 235.000 euro. Dit is inclusief afvoer oude mat.
5	Beheer- en onderhoudskosten	7.000 euro per jaar bij SBR.
6	Bespeelbaarheid	1.500 uur per jaar, maar feitelijk onbeperkt. NB: de gemeente Aalsmeer is maximaal 1.200 uur overeengekomen in verband met garantie.

Korfbal - Kunstgrasveld

	Aspect	Toelichting
1	Technische levensduur	30 jaar
2	Tussentijdse renovatie	Tijdens de levensduur moet de mat om de 10 jaar / 2x worden vervangen.
3	Kosten	Inclusief uitlopen 24x44 meter, zonder shockpad circa 100.000 - 110.000 euro. De specificatie is opgenomen in bijlage 2.
4	Vervangingskosten	De vervangingskosten bedragen 30.000 euro.
5	Beheer- en onderhoudskosten	3.500 euro, relatief duur i.v.m. kleiner oppervlak
6	Bespeelbaarheid	1.500 uur per jaar, maar feitelijk onbeperkt. NB: de gemeente Aalsmeer is maximaal 1.200 uur overeengekomen in verband met garantie.

Ad b: Voorzieningen

De voorzieningen bij de velden zijn onder te verdelen in verplichte en aanvullende voorzieningen. In de onderstaande tabellen is opgenomen welke voorzieningen als verplicht of als aanvullend zijn aan te merken. In bijlage 3 is opgenomen in hoeverre de verenigingen over deze voorzieningen beschikken en wie deze heeft betaald. Op basis van de bijlage is het inzicht dat naast de verplichte voorzieningen ook de aanvullende voorzieningen aanwezig zijn. Deze zijn vaak betaald door de gemeente Aalsmeer.

Verplichte voorzieningen

Voorziening	Voetbal wedstrijd	Voetbal training	Korfbal kunstgras	Opmerking
Doelen	Ja	Ja	Nvt	
Hoekvlaggen	Ja	Nee	Nee	
Belijning	Ja	Nee	Ja	Belijning bij voetbal training wel wenselijk / bijna noodzakelijk
Dug-outs	Ja, hoofdveld	Nee	Ja	Bij korfbal afhankelijk van het niveau
Leunhek	Ja	Nee	Ja	
Ballenvangers	Nee	Nee	Nee	Bij kunstgras voetbalwedstrijd en voetbaltraining niet verplicht, maar wel wenselijk / noodzakelijk
Verlichting	Nee	Ja	Ja	De aanwezigheid van veldverlichting is alleen verplicht bij spelen in de avonduren. Bij trainingen is het niet verplicht, maar een veld zonder verlichting functioneert niet. Kunstgrasvelden worden gebruikt als wedstrijd- en trainingsveld en worden daarom altijd uitgerust met verlichting.
Korfbalpalen	Nvt	Nvt	Ja	

Mogelijk aanvullende voorzieningen

Voorziening	Voetbal/ wedstrijd	Voetbal training	Korfbal kunstgras	Opmerking
Beregening	Ja	Ja	Nee	Soms ook bij kunstgras voetbal
Jeugdgoelen / palen	Ja	Ja	Ja	
Trainingsdoelen	Nee	Ja	Nvt	
Tribunes	Ja	Nee	Nee	
Pupillenballenvangers	Ja	Ja	Nvt	Aan te bevelen bij gebruik veld in de breedte
Reclamerail	Ja	Nee	Ja	
Verharding rondom veld	Ja	Nee	Ja	Bij voetbaltraining: wel noodzakelijk omdat er anders uitloop is van onkruid in het veld.
Markeringskwastjes belijning	Ja	Nee	Nee	

Ad c: Ervaringen met dekking nieuwe investeringen, beheer en onderhoud en gebruiksvergoedingen

Ervaring van het extern bureau is dat gemeenten zeer verschillend omgaan in hoeverre investeringskosten worden gedragen door de gemeente en / of verenigingen. Soms worden binnen één gemeente ook meerdere methodieken gehanteerd. Soms zelfs meerdere methodieken per vereniging. Ontwikkeling die zichtbaar is, is dat verenigingen steeds vaker zelf moeten bijdragen aan de aanleg van bijvoorbeeld een kunstgrasveld. Verenigingen proberen door zelfwerkzaamheid dan de kosten te drukken. Gebruikelijk is dat de gemeente de aanbesteding uitvoert. Er is ook een voorbeeld waarbij dit door de vereniging wordt gedaan. Mogelijke voordelen zijn: scherp op de kostprijs, sponsor van de club die rechtstreeks wel goedkoper wil leveren en zelfwerkzaamheid. Nadeel is dat de aanbestedingsprocedures van verenigingen vaak sterk afwijken van het gemeentelijk aanbestedingsbeleid. Daardoor kunnen onrechtmatigheden ontstaan in de gemeentelijke jaarrekening.

Steeds vaker wordt (een deel van) het onderhoud aan kunstgras door verenigingen zelf uitgevoerd. Bij kunstgrasvelden is dit beter mogelijk doordat minder vakkennis nodig is in vergelijking met natuurgrasvelden. Ook de onderhoudsmachines zijn goedkoper. De ervaringen zijn wisselend. Er zijn situaties bekend waarbij dit leidt tot meer eigenaarschap bij verenigingen met keurig verzorgde velden tot gevolg. Andere voorbeelden zijn ook bekend. Vanuit gemeentelijk perspectief wordt het risico gezien

dat door het niet goed onderhouden, de levensduur afneemt en het veld eerder moet worden vervangen. Vanuit het perspectief van het gespecialiseerd extern bureau kan dit risico worden beperkt doordat verenigingen goed worden geïnstrueerd en begeleid. Een ander aspect is de BTW. Deze is voor verenigingen niet terug vorderbaar (dus kostprijsverhogend) en voor gemeenten (deels) wel.

Ten aanzien van de kostendekkendheid is bij het extern bureau alleen bekend dat de huur die gemeenten vragen niet in verhouding staat tot de werkelijke aanleg- en onderhoudskosten. Behalve de situatie bij de gemeente Hengelo (toegroeien naar een kostendekkingspercentage van 40%), zijn geen kostendekkingspercentages bekend.

Perspectief 2: Vereniging Sport en Gemeenten

De gemeente Aalsmeer doet sinds 2017 mee aan de jaarlijkse monitor van de Vereniging Sport en Gemeenten. Cijfers op het gebied van sport kunnen daarmee worden vergeleken met andere gemeenten van dezelfde grootteklasse. De monitor richt zich primair op sportparticipatie en binnensportaccommodaties. Minder aandacht wordt besteed aan buitensportaccommodaties, omdat deze lastig vergelijkbaar zijn. Het volgende is opgenomen:

- Het dekkingspercentage is 10% in Aalsmeer¹¹. Bij referentiegemeenten is deze 27%. Uit telefonisch contact met de VSG, is gebleken dat gemeenten een kostendekkingspercentage voor de buitensportaccommodaties hanteren tussen de 10% tot 35%.
- 50% van de referentiegemeenten verwacht in 2018 meer inkomsten uit de sportexploitatie te krijgen. De wijze waarop is niet aangegeven.

Ten aanzien van de sportparticipatie is de volgende informatie opgenomen:

- Minimaal 12 x sporten in het afgelopen jaar, 18 jaar en ouder (Richtlijn Sportdeelname Onderzoek): Aalsmeer 72%, referentiegemeenten 76%
- Minimaal 49 x sporten in het afgelopen jaar, 18 jaar en ouder (Richtlijn Sportdeelname Onderzoek): Aalsmeer 53%, referentiegemeenten 54%.
- Lidmaatschap van een sportbond: Aalsmeer 35%, referentiegemeenten 28%. Voor alle leeftijdscategorieën ligt dit hoger. In de leeftijdscategorie 10-24 jaar is de afwijking het grootst (Aalsmeer 63%, referentiegemeenten 53%).

Perspectief 3: Uitvraag bij gemeenten

Veertien gemeenten zijn benaderd om een zestal vragen te beantwoorden. Selectie heeft plaatsgevonden doordat deze gemeenten meedoen aan de jaarlijkse benchmark van de VSG en tussen de 15.000 en 50.000 inwoners hebben¹². Negen gemeenten hebben de vragen beantwoord. Vanuit dit perspectief zijn de belangrijkste algemene bevindingen:

- Gebruiksvergoedingen zijn historisch bepaald. Bij enkele gemeenten speelt er geen discussie over de hoogte van deze vergoedingen, bij andere gemeenten wel. Wanneer er een discussie speelt, dan is de opgave om via nog op te starten onderzoek te bepalen wat de gewenste gebruiksvergoedingen zijn.
- Velden zijn merendeels in bezit van gemeenten. Kantines en kleedkamers van de verenigingen.
- Aanleg en renovatie van velden worden betaald door de gemeente.
- De gebruiksvergoedingen die verenigingen betalen variëren sterk:
 - Voetbal – natuurgras : gemiddelde: € 3.200, bandbreedte: € 1.300 tot € 5.800,
 - Voetbal – kunstgras : gemiddelde: € 4.500, bandbreedte: € 2.300 tot € 9.000,
 - Korfbal – kunstgras : gemiddelde: € 2.300, bandbreedte: € 1.900 en € 2.600,
- Korting op tarieven is soms mogelijk door zelfwerkzaamheid. Meestal is dit een vast bedrag.

¹¹ Afwijking wordt onder andere veroorzaakt doordat in deze benchmark alleen de huidige kapitaallasten zijn opgenomen.

¹² Het Mullier-instituut heeft o.a. in 2011 onderzoek gedaan naar de hoogte van gebruiksvergoedingen. Dit is niet in het onderzoek betrokken, omdat het aantal inwoners groter dan 100.000 is. De gemiddelde gebruiksvergoeding is gelijk of hoger.

- Hoewel het belang van het kennen van de hoogte van het kostendeckingspercentage wordt onderschreven, is deze meestal onbekend. Van de 2 gemeenten waar deze wel bekend is, is deze 22% en 30%.

Specifieke bevindingen zijn:

- Er is 1 gemeente die het helemaal anders gaat organiseren ten opzichte van hun huidige situatie. Per 1 juli 2018 worden de sportparken volledig geprivatiseerd en zijn verenigingen zelf verantwoordelijk voor aanleg en onderhoud. Uit een marktverkenning is gebleken dat het onderhoud door de verenigingen 50% goedkoper kan worden uitgevoerd (€ 100.000 i.p.v. € 200.000). In de nieuwe situatie subsidieert de gemeente jaarlijks een vast bedrag van € 100.000 (omgerekend € 100 per spelend lid) en variabel € 25 per spelend lid (voor activiteiten).
- Jeugdcompensatie op het tarief op basis van aantal jeugdleden. Daardoor verschilt het tarief per veld (korting is € 540 tot € 870 per veld).
- Onderhoud is ondergebracht in een coöperatie. Deze ontvangt geld van de gemeente. Dit geld wordt verdeeld op basis van het aantal velden op basis van KNVB-norm. Het resterende bedrag moeten verenigingen in afstemming met elkaar verdelen.
- Verenigingen betalen een deel van de aanleg van velden (bepalen van de hoogte is maatwerk).

Gemeenten waar de hoogte van de gebruiksvergoedingen speelt, staan aan de start van de discussie.

Uitzondering die tijdens het onderzoek in beeld kwam was de gemeente Hengelo. Zij hanteren een beslisboom (zie bijlage 4) bij aanleg en vervanging van velden. Kenmerkend hierin is:

- Wanneer een kunstgrasveld wordt vervangen en deze is duurder, dan geldt voor de meerkosten de beslisboom voor nieuwe aanleg.
- De mate waarin een vereniging financieel gezond is, is medebepalend in hoeverre de gemeente bijdraagt aan de aanlegkosten. Daarvoor worden criteria van de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) gehanteerd.
- Bij nieuwe aanleg wordt direct het nieuwe tarief voor kostendeckende huur berekend (40%). De tarieven zijn: natuurgras voetbal: 3.202 euro; kunstgras voetbal: 13.497 euro; kunstgras korfbal: 3.450 euro en atletiekbaan: 14.074 euro.
- De kostendeckendheid wordt berekend op basis van de daadwerkelijke gemiddelde kosten.
- Wanneer de raad besluit om geen krediet beschikbaar te stellen, wordt bij een financieel gezonde vereniging meegewerkt aan een garantstelling door de SWS.

2.7.2. Benchmark

De benchmark is op de volgende elementen uitgevoerd:

- Gebruiksvergoeding
- Kapitaallasten
- Beheer- onderhoudskosten
- Kostendekkingspercentage

Tot slot is ook nog vergeleken wat de normatieve kosten zijn van een natuurgrasveld en een kunstgrasveld voetbal (ad e).

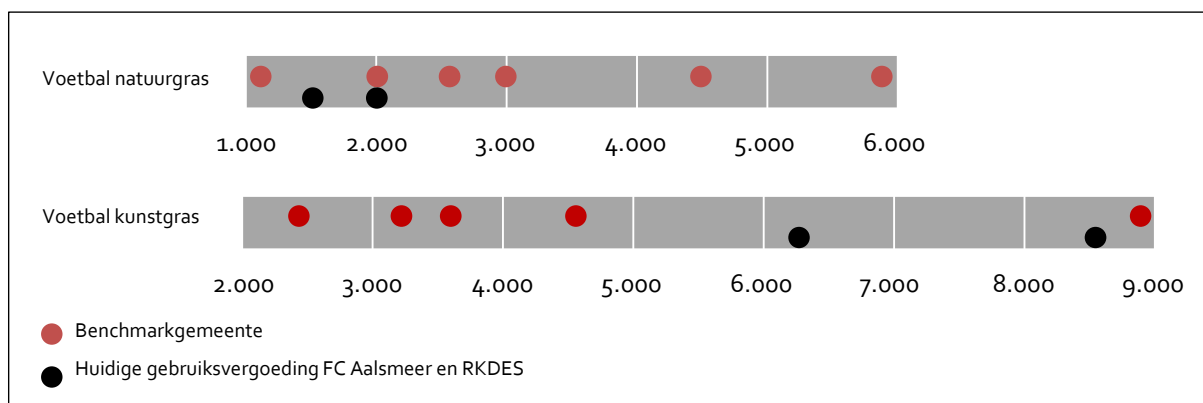
Ad a: Gebruiksvergoedingen

In onderstaande tabel zijn de gebruiksvergoedingen bij de in de benchmark betrokken gemeenten vergeleken met de reguliere en huidige gebruiksvergoedingen (prijsspeil 2016) binnen de gemeente Aalsmeer. Voor de verschillende veldtypen geldt respectievelijk dat 6, 5 en 2 gemeenten zijn betrokken in de vergelijking. Hieruit blijkt:

- Variatie in de gebruiksvergoedingen die de benchmarkgemeenten hanteren is hoog.
- Vergelijking met het gemiddelde van de benchmarkgemeente laat zien dat:
 - Voetbal natuurgrasvelden: huidige en reguliere gebruiksvergoeding is relatief laag ten opzichte van gemiddelde en andere gemeenten
 - Voetbal kunstgrasvelden: huidige en reguliere gebruiksvergoeding is relatief hoog ten opzichte van gemiddelde en andere gemeenten
 - Korfbalvelden: betreft slechts 2 andere verenigingen in de benchmark en vergelijkbaarheid is daarmee beperkt. Ligt rond het gemiddelde van de twee verenigingen.

	Gemeenten			Regulier	Aalsmeer		
	Gemiddelde	Min	Max		FC Aalsmeer	Huidig RKDES	VZOD
Voetbal-natuurgras	€ 3.183	€ 1.280	€ 5.800	€ 2.594	€ 2.034	€ 1.441	
Voetbal - kunstgras	€ 4.517	€ 2.300	€ 8.984	€ 11.406	€ 8.943	€ 6.337	
Korfbal - kunstgras	€ 2.256	€ 1.933	€ 2.578	€ 2.097			€ 2.097

In de onderstaande figuur zijn voor de natuur- en kunstgras voetbalvelden de gebruiksvergoedingen van de benchmarkgemeenten en de gemeente Aalsmeer geplot, zodat ook de variatie goed zichtbaar is.

Ad b: Kapitaallasten

De kapitaallasten worden bepaald door het investeringsniveau, afschrijvingsduur en de rente. Wanneer op basis van het aantal velden en veldtypes de werkelijke kosten worden vergeleken met de norm dan ontstaat voor de investeringen en de kapitaallasten onderstaand beeld (exclusief handbal).

	Aalsmeer		Norm		Verschil
<i>Investeringsen</i>					
FC Aalsmeer	€	1.891.000	€	1.812.000	€ -79.000
RKDES	€	1.214.000	€	892.000	€ -322.000
VZOD	€	142.000	€	35.000	€ -107.000
Totaal	€	3.247.000	€	2.739.000	€ -508.000
<i>Kapitaallasten</i>					
FC Aalsmeer	€	169.000	€	119.000	€ -50.000
RKDES	€	103.000	€	62.000	€ -41.000
VZOD	€	20.000	€	4.000	€ -16.000
Totaal	€	292.000	€	185.000	€ -107.000

De achterliggende cijfers en informatie geven als belangrijkste oorzaken:

- FC Aalsmeer. Het verschil in kapitaallasten is een optelling van natuurgras (€ 15.000 meer dan de norm) en kunstgras (€ 35.000 meer dan de norm). Oorzaak ligt in de investeringssom en de afschrijvingstermijnen. De hogere investeringssom wordt veroorzaakt door dat bij de aanleg watergangen moesten worden omgelegd en de grond eerst moest inklinken. Bij de natuurgrasvelden van FC Aalsmeer wordt een afschrijvingstermijn van 15 jaar gehanteerd, terwijl in de norm rekening wordt gehouden met 30 jaar (renovatie na 15 jaar). Voor kunstgrasvelden geldt dat de norm 20 jaar is (gewogen gemiddelde van ondergrond 30 jaar en kunstgrasmat 10 jaar), terwijl in Aalsmeer 2 kunstgrasvelden (inclusief ondergrond) worden afgeschreven in 15 jaar en 1 kunstgrasveld in 10 jaar. Dit leidt tot hogere kapitaallasten dan de norm. Bij de daadwerkelijke vervanging zal blijken in hoeverre de ondergrond wel of niet moet worden vervangen.
- RKDES. De daadwerkelijke investering in Aalsmeer ligt fors hoger dan de norm. Een bekende oorzaak is dat de initiële aanleg in een nieuw aangelegd sportpark was, waar de grond moest worden gestabiliseerd en er extra moest worden gegraven om de afwatering te garanderen. De hogere investeringen verklaart grotendeels ook het verschil in kapitaallasten (bij RKDES wordt namelijk wel rekening gehouden met verschillende afschrijvingstermijnen van de grond en de kunstgrasmat).
- VZOD. Zowel de investeringssom en de kapitaallasten liggen hoger. Een deel van de oorzaak is dat een grotere kunstgrasmat is aangelegd dan nodig was. De maatvoering is namelijk per 2016 gewijzigd (voor 2016 zonder uitloop: 60x30 meter; na 2016: 20x40 meter). Bij vervanging van de velden is besloten om de velden niet te verkleinen. Reden is dat velden dan zouden moeten worden verkleind. Dit zou ook kosten met zich meebrengen. Daarom is door de gemeente besloten om pupillenvelden aan te leggen. In totaal zijn op deze wijze drie pupillenvelden gecreëerd. Dit is een deel van de verklaring. Het andere deel is vanuit het onderzoek niet verklaarbaar. Voor wat betreft de kapitaallasten speelt verder nog dat de in Aalsmeer gehanteerde afschrijvingstermijn 8 jaar is, terwijl de norm 10 jaar is.
- Alle verenigingen. Er werd 20% voorbereiding en toezicht gerekend over de begrote bedragen. Mogelijk zijn de feitelijke kosten lager geweest. Dit wordt echter niet geadmistreerd en is niet vast te stellen.

Niet in de bovenstaande cijfers opgenomen, maar wel van invloed op het kostendekkingspercentage:

- FC Aalsmeer: gronden en kleedkamers. De rentelasten van de gronden bedragen € 15.000 en de kapitaallasten van de kleedkamers bedragen € 70.000. Dat gronden niet bij andere verenigingen zijn geactiveerd, wordt veroorzaakt doordat dit op het investeringsmoment niet gebruikelijk / toegestaan was om te doen. Bij FC Aalsmeer is de keuze gemaakt dat de gemeente de investeringen in de kleedkamers doet. De kapitaallasten maken onderdeel uit van de gemeentelijke begroting. Hier staat geen hogere gebruiksvergoeding tegenover.
- AVA: de raad heeft besloten tot een investering in de nieuwe atletiekbaan en verenigingsgebouw. De bijbehorende kapitaallast werd begroot op € 73.000. De investering in het verenigingsgebouw is niet vertaald in een hogere gebruiksvergoeding.

Aanpassing van de afschrijvingstermijnen dient te worden goed gekeurd door de gemeentelijke accountant. Om een gevoel te geven bij de maximaal mogelijke impact, heeft een indicatieve herberekening plaatsgevonden. De kapitaallasten zouden dalen van 606.000 naar 525.000 euro. Het kostendekkingspercentage zou uitkomen op 6,6%.

Ad c: Beheer en onderhoud

In onderstaande tabel zijn de beheer- en onderhoudskosten (velden) van de gemeente Aalsmeer afgezet tegenover de norm. Op totaalniveau is zichtbaar dat deze nauwelijks van elkaar afwijken. Uit de onderliggende cijfers blijkt dat de beheer- en onderhoudskosten van de natuurgrasvelden boven en die van kunstgrasvelden onder de norm liggen.

	Aalsmeer		Norm		Vershil
FC Aalsmeer	€	58.300	€	63.000	€ 4.700
RKDES	€	47.000	€	50.000	€ 3.000
VZOD	€	9.000	€	7.000	€ -2.000
Totaal	€	114.300	€	120.000	€ 5.700

De hogere kosten bij natuurgrasvelden zijn herkenbaar, omdat dit één van de overwegingen was om het onderhoud met ingang van 2018 door de ESA uit te laten voeren. Onderhoud van de kunstgrasvelden ligt bij FC Aalsmeer en RKDES onder de norm, omdat de verenigingen zelf relatief veel doen en het alleen reguliere onderhoudskosten betreft (dus geen incidenten).

Ad d: Kostendekkingspercentage

Het kostendekkingspercentage is 6,1%. De VSG geeft aan dat deze normaliter tussen de 10% en 35% ligt (bij referentiegemeenten 27%). Bij individuele gemeenten is deze vaak niet bekend. Waar deze wel bekend is, ligt deze op 22% en 30%. Doordat gemeenten verschillende grondslagen gebruiken ten aanzien van activering en afschrijving, hoeven deze cijfers niet één op één met elkaar vergelijkbaar te zijn. Op basis van dit onderzoek is niet vast te stellen, wat de onderliggende berekeningen zijn.

Ad e: Directe kosten natuurgrasveld versus kunstgrasveld voetbal

Een kunstgrasveld is hoger in de aanschaf en goedkoper in het onderhoud. In onderstaande tabel is inzichtelijk gemaakt wat de jaarlijkse genormeerde kosten zijn gedurende de technische levensduur (30 jaar). Hieruit blijkt dat een kunstgrasveld ongeveer twee keer zo duur is. Tegelijkertijd ligt de gebruiksintensiteit hoger. Wanneer een kunstgrasveld dus leidt tot reductie / minder aanleg van het aantal natuurgrasvelden, kan een kunstgrasveld uiteindelijk goedkoper zijn. Tussen natuurgras en het kunstgras liggen de WeTra-velden. Zowel voor wat betreft de trainingsuren als de jaarlijkse kosten. De korfbalvelden zijn de genormeerde kosten voor de nieuwe afmetingen. In werkelijkheid liggen er velden van het oude formaat, waarbij deze is opgedeeld in een veld met reguliere afmetingen en pupillenvelden.

Genormeerde kosten	Natuurgras		Wetra-eenvoudig		Kunstgras voetbal		Kunstgras korfbal 24X44	
Kapitaallasten	€	11.000	€	13.000	€	31.000	€	4.000
Beheer en onderhoud	€	12.000	€	12.000	€	7.000	€	7.000
Totaal	€	23.000	€	25.000	€	38.000	€	11.000

Op basis van het aantal velden, exclusief de pupillenvelden VZOD, is in onderstaande tabel opgenomen wat de genormeerde directe kosten per vereniging zijn en wat het kostendekkingspercentage is gerelateerd aan deze directe kosten.

	Natuurgras	Wetra-eenvoudig	Kunstgras voetbal	Kunstgras korfbal 24X44	Totaal
<i>Aantal velden</i>					
FC Aalsmeer	1,5	2	3	0	6,5
RKDES	1	2	2	0	5
VZOD, excl pupillenvelden	0,5	0	0	2	2,5
<i>Kosten</i>					
FC Aalsmeer	€ 35.000	€ 50.000	€ 114.000	€ -	€ 199.000
RKDES	€ 23.000	€ 50.000	€ 76.000	€ -	€ 149.000
VZOD	€ 12.000	€ -	€ -	€ 22.000	€ 34.000
Totale genormeerde kosten	€ 70.000	€ 100.000	€ 190.000	€ 22.000	€ 382.000
Gebruikersvergoeding				€	63.000
Kostendekkingspercentage					16%

2.8. Scenario's toekomstige kostendekkendheid

De volgende vraag wordt in deze paragraaf deels beantwoord: Welke scenario's zijn te onderscheiden ten aanzien van het toekomstig kostendekkingspercentage? Verdere beantwoording van deze vraag vindt in de conclusies en aanbevelingen plaats.

In de nota Maatschappelijk vastgoed is te lezen dat verenigingen gebruiksvergoedingen betalen die een historische oorsprong kennen. Dit heeft onder meer tot gevolg dat gebruiksvergoeding verschillen en dat gebruikers voor gelijksoortige voorzieningen verschillende gebruiksvergoedingen betalen. Tegelijkertijd is bij de verenigingen geen zicht aanwezig wat de gemeentelijke kosten zijn voor de buitensportaccommodaties. In de nota Maatschappelijk vastgoed is opgenomen dat het wenselijk is dat deze situatie wordt doorbroken en een eenvoudig, transparant, rechtmatig en rechtvaardig systeem wordt gecreëerd. De begrippen zijn als volgt gedefinieerd in deze nota:

- Eenvoudig : het huurbeleid moet door iedereen kunnen worden begrepen.
- Transparant : de grondslag en berekeningswijze van het huurbeleid moet helder en inzichtelijk zijn.
- Rechtmatig : in overeenstemming met de vigerende wet- en regelgeving en gemeentelijke bepalingen en procedures.
- Rechtvaardig : maatschappelijke gebruikers worden allemaal hetzelfde behandeld.
- Kostprijs dekkend : huren worden berekend op basis van de feitelijke uitgaven die de gemeente moet doen om de verschillende voorzieningen in stand te houden. Er wordt niet (meer) indirect gesubsidieerd.

In de nota Aalsmeer Bewegen 2015 -2018 zijn de volgende concrete uitgangspunten opgenomen:

- Doelgericht en transparant voor verenigingen en gebruikers en dient recht te doen aan het gelijkheids- en evenredigheidsbeginsel.
- De tariefstructuur een bijdrage levert aan het inzichtelijk maken van de verhouding tussen de gemeentelijke kosten en (huur)opbrengsten ten behoeve van de sportaccommodaties.
- Een overgangstermijn zodat tariefaanpassingen voor verenigingen geleidelijk verlopen.

In de nota Aalsmeer Bewegen 2015-2018 is de voorkeur opgenomen voor het invoeren van een kostprijsgeoriënteerd tariefstelsel. Dit wordt geduid dat de tarieven worden vastgesteld op basis van

transparante kostendekkingspercentages van de feitelijke kosten. Daarbij wordt ook aangegeven dat dit geen kostprijsdekkende tarieven zijn. De afweging over de gewenste hoogte van het kostendekkingspercentage is een politiek-bestuurlijke. Een 213A-onderzoek is gericht om objectieve informatie te verstrekken. In dit rapport wordt daarom geen advies gegeven over de hoogte van het kostendekkingspercentage. In hoofdstuk 4 worden de scenario's geschetst voor het gebruiksvergoedingstelsel.

2.9. Verenigingen – financiële informatie

In de voorgaande paragrafen is ingezoomd op de kosten en opbrengsten van de gemeente m.b.t. het sporten. Om een totaalbeeld te krijgen, is inzicht nodig in wat sporters en verenigingen bijdragen. Daarom hebben we een uitvraag gedaan naar de exploitatie en de balans bij de verschillende verenigingen. Dit was nodig omdat door het ontbreken van een (rechtstreekse) subsidierelatie en het niet maken van nadere afspraken hierover (tussen gemeente en verenigingen of ESA en verenigingen), de gemeente Aalsmeer deze informatie niet direct beschikbaar heeft.

De mate waaraan hier werd meegewerkt verschilde:

- RKDES en AVA: financiële informatie is in de vorm van exploitatie en balans verstrekt.
- FC Aalsmeer: financiële gegevens zijn zeer summier verstrekt. Aangegeven redenen waren dat de jaarrekening niet openbaar is en uitsluitend beschikbaar is voor de leden en bankrelatie.
- VZOD: financiële gegevens zijn zeer summier verstrekt. Bestuurlijke argumentatie is dat hoewel er wel een wil is om transparant te zijn er tegelijkertijd zorg is, dat de verenigingen die actiever en succesvoller zijn in het aantrekken van andere gelden dan contributie en subsidie, zoals huur van derden en sponsors, daarvoor afgestraft gaan worden.

Doordat twee van de vier verenigingen alleen summiere financiële informatie wilden verstrekken, is het niet mogelijk om in beeld te brengen wat de totale kosten en opbrengsten van verenigingen zijn en hoe deze zijn opgebouwd (bijv. contributies, sponsoring en acties). Ook is daarmee niet in beeld te brengen in hoeverre verenigingen zelf investeren. Aangezien het verstrekken van een totaalbeeld en het maken van een vergelijking niet mogelijk is, is ervoor gekozen om in het kader van dit onderzoek geen informatie op te nemen.

2.10. Verenigingen – realiseren van het gemeentelijk beleid

De verenigingen spelen een belangrijke rol bij het realiseren van het gemeentelijk beleid (zie bijlage 3). Sport is echter meer dan alleen de leden die wekelijks komen trainen. De verenigingen organiseren (mede) daarom ook andere activiteiten. Ook op dit punt is daarom een uitvraag gedaan bij de verenigingen. RKDES, VZOD en AVA hebben het gevraagde inzicht geboden. FC Aalsmeer niet, omdat voor hun de vraag niet helder was. Nadat deze is toegelicht, is geen aanvullende informatie ontvangen.

RKDES

RKDES heeft als doel dat iedereen met plezier op zijn / haar eigen niveau zo goed mogelijk te laten presteren. Ambitie is om dé vereniging van Kudelstaart te zijn die zorgt voor de verbinding van jong en oud via de voet- en handbalsport en veel activiteiten buiten de reguliere wedstrijden. RKDES gelooft in de combinatie van Plezier, Passie en Prestatie. Passie voor de sport staat daarbij centraal en plezier en prestatie versterken elkaar.

RKDES heeft een document aangeleverd waarin zij ingaat op de wijze waarop RKDES bijdraagt aan het sportbeleid van de gemeente Aalsmeer. Samengevat is het volgende beeld te geven:

- RKDES heeft tot doel om iedereen met plezier op zijn / haar eigen niveau zo goed mogelijk te laten presteren. Kernwaarden zijn plezier, passie en prestatie.
- RKDES vult een sociale functie in. Naast de spelende leden (zie vorige paragraaf), zijn er ook vrijwilligers (circa 270) en ouders die regelmatig bij wedstrijden komen kijken (circa 1.100, exclusief vrijwilligers). RKDES geeft aan dat 23% van de inwoners betrokken is bij de club. Daarnaast is 20% van de jeugdige inwoners (4-24 jaar) spelend lid bij RKDES. Het laagst is deze

vanaf 17 jaar, doordat de jeugd dan overstapt naar commerciële sporten als kickboksen en fitness.

- Er worden de volgende activiteiten voor de spelende leden t/m 17 jaar georganiseerd:
 - Seizoensopening en –afsluiting voor kinderen van 4-11 jaar (opkomst >90%)
 - Miniclinics (2x per jaar) om groep 2/3 van de basisschool kennis te laten maken met de voetbalsport; 40 tot 60 kinderen nemen jaarlijks deel.
 - Meidenclinic minimaal 1x per jaar om meiden kennis te laten maken met de voetbalsport
 - Sinterklaasfeest in de kantine. In 2017 door 140 kinderen bijgewoond.
 - Toernooien (olieballen, paas (700 kinderen), schoolvoetbal (1.800 kinderen), JO13, schoolhandbal, stratentoernooi)
- Voor de senioren worden de volgende activiteiten georganiseerd: oktoberfest, voetbalquiz, klaverjassen, midgetsjoelen, nieuwjaarsreceptie en puzzelrit, bazar en loterij, prutrace en stratentoernooi.
- RKDES ziet nog verschillende mogelijkheden om de activiteiten verder uit te breiden.
- Verder wordt nog vermeld:
 - Vrijwilligers beschikken indien van toepassing over sociale hygiënediploma's en Verklaring Omtrent Gedrag.
 - Pestprotocol is aanwezig.
 - Contributie wordt zo laag mogelijk gehouden, waarbij ook actief wordt verwezen naar Jeugdsportfonds van de gemeente.
 - RKDES is een erkend leerbedrijf. Jongeren met sportgerelateerde opleidingen kunnen stage lopen. Ambitie is om ieder seizoen minimaal 2 jongeren op te leiden.

Ten aanzien van de sportnota "Aalsmeer bewegen 2015-2018" geeft RKDES aan dat ze weinig merken van de combinatiefunctionaris en het actief in gesprek gaan met de verenigingen en het ondersteunen van vrijwilligers van verenigingen met trainingen.

Daarnaast worden door zelfwerkzaamheid van de vrijwilligers activiteiten verricht waarmee jaarlijks 125.000 euro aan inkomsten wordt gerealiseerd (kantine, oud papier, acties, werving sponsors, bazar en loterijen). Ook zijn er circa 80 trainers opgeleid.

VZOD

VZOD heeft de ambitie om op een hoog niveau competitie te spelen, waarbij de tweede maar ook eerste klasse als haalbaar wordt gezien. De sportieve organisatie van de vereniging is hierop gericht, zowel voor jeugd als senioren. VZOD heeft daarnaast een sociale en maatschappelijke rol in haar directe omgeving en biedt kinderen en jongeren een veilige plek waarin ze zich kunnen ontwikkelen. VZOD geeft verder aan goede contacten met de lokale overheid, maatschappelijke organisaties en de andere sportverenigingen in Aalsmeer en Kudelstaart te hebben.

Om de sportieve ambities te realiseren worden naast trainingen en competitiewedstrijden de volgende activiteiten georganiseerd:

- Jaarlijks schoolkorfbaltoernooi. Hieraan nemen zo'n 300 kinderen van de basisscholen deel. Naast basisscholen uit Aalsmeer en Kudelstaart worden ook scholen uit Rijsenhout en De Kwakel uitgenodigd; voorafgaand worden op de basisscholen clinics gegeven door eigen leden in samenwerking met Sportservice Haarlemmermeer, die ook Aalsmeer bedient.
- Slotdag en familietoernooi. Familie en vrienden van leden korfballen samen op recreatief niveau. Dit toernooi heeft jaarlijks zo'n 100 deelnemers.
- Koppelschiettoernooi, Start van het seizoen voor spelers en niet-spelers. Jaarlijks strijden zo'n 50 deelnemers om de Ellen Grootjans trofee.
- Kangoeroe-activiteit. Eénmaal per jaar worden alle kleuters van Kudelstaart uitgenodigd voor een activiteit die aansluit bij de kangoeroetraining voor kinderen van 4-6 jaar.
- Vriendjes- en vriendinnetjesmiddag. In de kerstvakantie wordt een activiteit georganiseerd voor de kinderen van de basisschool in De Proosdijhal.

Om de sociale en maatschappelijke rol te vervullen worden door o.a. de Commissie Nevenactiviteiten diverse activiteiten georganiseerd, zowel voor kinderen als volwassenen:

- Sinterklaasfeest
- Juniorenfeest, een themafeest georganiseerd door de junioren (15-19 jaar)
- Diverse uitjes zoals schaatsen, strandspelen, paasontbijt etc.
- Jeugdkamp als afsluiting van het seizoen, voor alle leden t/m 15 jaar
- Juniorenkamp als afsluiting van het seizoen, voor de leden vanaf 15 t/m 19 jaar

Bij VZOD spelen ook leden die door het JSP worden doorverwezen. De vergaderruimtes en kantine worden incidenteel verhuurd aan derden, zoals het districtsbestuur KNKV en andere (sport)verenigingen in de regio. Recentelijk heeft VZOD zich aangesloten bij het initiatief Buurthuis van de toekomst: Zaallokaal. Al jarenlang wordt een gedeelte van het sportcomplex verhuurd aan Solidoe, die daar een BSO locatie heeft.

Naast contributie en de huurbijdrage van Solidoe worden inkomsten gegenereerd uit diverse bronnen:

- Oud papier opbrengsten (vanuit SSK)
 - Bijdrages van SSK en Veiling Kudelstaart-voor-Kudelstaart
 - Diverse vormen van sponsoring van teams en op veld en website door veelal lokale bedrijven
- Zelfwerkzaamheid van vrijwilligers zorgt er ook voor dat kosten voor onderhoud en renovatie van de accommodatie zo laag mogelijk wordt gehouden.

AVA

De volgende activiteiten worden gedurende het jaar georganiseerd:

- Westeinderloop in maart (ca. 300 deelnemers)
- Schoolatletiek in april (ca. 200 deelnemers)
- Dorpsloop in september (ca. 200 deelnemers)
- Ringvaartloop in november (ca. 250 deelnemers)
- Diverse clinics, bootcamp en wandellessen
- Verhuur aan basisscholen en anders sportclubs

Verder maakt het Wellant College ca. 20 weken per jaar (x 5 dagen x 6 uur per dag) gebruik van de baan.

Bijlage 1 Eigendomssituatie

Eigendomssituatie

	FC Aalsmeer	RKDES	VZOD	AVA
Velden (aantal en type):				
1 Natuurgras voetbal (waarvan 2 wetra FC Aalsmeer en 2 wetra RKDES)	3,5	3,0	0,5	
2 Kunstgras voetbal	3,0	2,0		
3 Asfalt handbal		1,0		
4 Kunstgras korfbal			2,0	
5 Pupillenvelden			3,0	
6 Beach handbal		1,0		
7 Atletiekbaan				1,0
Totaal	6,5	7,0	5,5	1,0
Eigendom				
1 Velden	Gemeente	Gemeente en Vereniging (beachhandbal)	Gemeente	Gemeente
2 Clubgebouw	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Vereniging
3 Kantine	Vereniging	Vereniging	Vereniging	Vereniging
4 Kleedruimtes	Gemeente, ESA onderhoud	Vereniging	Vereniging	Vereniging, toekomstig gemeente
5 Grond	Gemeente (deels op balans)	Gemeente (niet op balans)	Gemeente (niet op balans)	Gemeente (niet op balans)

Bijlage 2 Specificatie investeringskosten en aanlegkosten veld

Aanlegkosten natuurgrasveld (exclusief voorbereiding en toezicht en BTW)

	Natuurgras- veld		WeTra- eenvoudig	
Voorbereidende werkzaamheden	€	5.000	€	5.000
Opruimwerkzaamheden	€	10.000	€	10.000
Grondwerk	€	10.000	€	10.000
Drainage	€	10.000	€	10.000
Cultuurtechnische bewerking inclusief bemesten en	€	30.000	€	30.000
Veldinrichting	€	10.000	€	10.000
Eenmalige kosten	€	7.000	€	7.000
Onvoorzien	€	8.000	€	8.000
Zandonderbouw			€	50.000
Speciale toplaag			€	30.000
Kunstgras				
Totaal	€	90.000	€	170.000

Aanlegkosten kunstgrasveld (exclusief voorbereiding en toezicht en BTW)

	Voetbal kunstgras SBR		Korfbal kunstgras	
Voorbereidende werkzaamheden	€	10.000	€	5.000
Opruimwerkzaamheden	€	10.000	€	5.000
Grondwerk	€	10.000	€	5.000
Drainage	€	10.000	€	5.000
Zandonderbouw	€	35.000	€	10.000
Sporttechnische laag	€	25.000	€	7.000
Shockpad	€	-	€	-
Kunstgrasmat	€	150.000	€	20.000
Verharding	€	20.000	€	7.000
Klemgoot	€	-	€	-
Hekwerk	€	15.000	€	5.000
Verlichting	€	50.000	€	20.000
Veldinrichting	€	10.000	€	500
Eenmalige kosten	€	10.000	€	4.500
Onvoorzien	€	35.000	€	9.400
	€	390.000	€	103.400

Vervanging kunstgrasveld (exclusief voorbereiding en toezicht en BTW)

	Voetbal kunstgras SBR		Korfbal kunstgras	
Voorbereidende werkzaamheden	€	10.000	€	2.500
Opruimwerkzaamheden	€	32.000	€	3.000
Kunstgrasmat	€	150.000	€	20.000
Eenmalige kosten	€	8.000	€	2.500
Onvoorzien	€	25.000	€	2.000
Totaal	€	225.000	€	30.000

Bijlage 3 Verplichte en aanvullende voorzieningen bij verenigingen

Verplichte voorzieningen

	FC Aalsmeer		RKDES		VZOD		Bijzonderheden
	Aant.	Betaald door:	Aant.	Betaald door:	Aant.	Betaald door:	
Doelen	6	gemeente, 2 per veld	4	gemeente, 2 per veld	nvt		
Hoekvlaggen	12	gemeente, 4 per veld	8	gemeente, 4 per veld	nvt		
Belijning	3	aanleg gemeente, onderh. club	2	aanleg gemeente onderhoud club	2	aanleg gemeente	Alleen voor wedstrijdvelden verplicht. Alle velden zijn wedstrijdvelden
Dug Outs hoofdveld	2	gemeente	2	gemeente	2	gemeente	
Leunhek	3	gemeente	2	gemeente	2	gemeente	
Ballenvangers	6	gemeente	4	gemeente	0		
Verlichting	3	gemeente	2	gemeente, ESA heeft voor 1 veld LED lampen aanschaf (€ 10.500)	2		
Korfbalpalen	nvt	-	nvt	-	12	gemeente + 6 oefenpalen jeugd	

Aanvullende voorzieningen

	FC Aalsmeer		RKDES		VZOD		Bijzonderheden
	Aant.	Betaald door:	Aant.	Betaald door:	Aant.	Betaald door:	
Beregeningsinstallatie	3	gemeente	2	gemeente, eenmalig	nvt		RKDES: Vervanging voor rekening
Dug outs overige velden	4	gemeente, eenmalig	2	gemeente, eenmalig	0		RKDES / FC Aalsmeer: Vervanging voor rekening vereniging
Jeugdgoelen/palen	Onb.	verenigingen. Aantal onbekend	4	gemeente, eenmalig	nvt		RKDES: Vervanging voor rekening vereniging
Pupillendoelen	Onb.		8	gemeente, eenmalig	nvt		RKDES: Vervanging voor rekening vereniging
Trainingsdoelen	Onb.		Onb.		nvt		
Pupillen ballenvangers	Onb.		4	gemeente	Onb.		
Reclamerail	1	gemeente	1	gemeente	1	gemeente	
Verharding rondom veld	3	gemeente	2	gemeente	2	gemeente	
Markeringskwastjes belijning	Onb.	vereniging	Onb.	vereniging	Onb.	vereniging	

Bijlage 4 Afwegingskader gemeente Hengelo

Gemeenten die de gebruiksvergoedingen willen heroverwegen, staan aan de start van onderzoek / discussie. Een gemeente die wel het afwegingskader heeft herzien is de gemeente Hengelo. In de bijlage geven we weer hoe dit afwegingskader eruit ziet.

De gemeente Hengelo heeft in 2015 de kadernota Sport en bewegen opgesteld. Doel van deze nota is onder andere om waar ongelijke situaties tussen verenigingen bestaan (vanuit het verleden), dat er voor nieuwe vergelijkbare ondersteuningsverzoeken van vergelijkbare sportverenigingen op een zelfde manier wordt gehandeld. Daarnaast worden de middelen met voorrang ingezet op maatschappelijk actieve sportverenigingen, tarieven meer kostendekkend gemaakt, wordt meer verbinding dan in het verleden gelegd met andere beleidsterreinen (zoals gezondheid, jeugd, onderwijs, spelen) en wordt ook aandacht besteed aan sporten en bewegen buiten verenigingsverband. In de nota worden drie beleidslijnen onderscheiden, waarbij de rol van de gemeente varieert:

- **Sportstimulering** : Dit is niet alleen het domein van gemeente, maar ook van sportverenigingen, sportaanbieders, onderwijs, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven.
- **Verenigingsondersteuning** : dit beleid is gericht op het ondersteunen van sportverenigingen. Sportverenigingen zijn daarbij zelf verantwoordelijk voor hun eigen bestaan. Dit vereist een capabel bestuur, een goede organisatie, actuele kennis en een stevig vrijwilligersapparaat. Menskracht en middelen worden met voorrang ingezet bij maatschappelijk actieve sportverenigingen. Dit wordt meetbaar gemaakt met de vitaliteitsindex¹³ en inzet incidentele middelen.
- **Sportaccommodatiebeleid** : de gemeente heeft als beheerder vooral een voorwaardenscheppende en faciliterende rol.

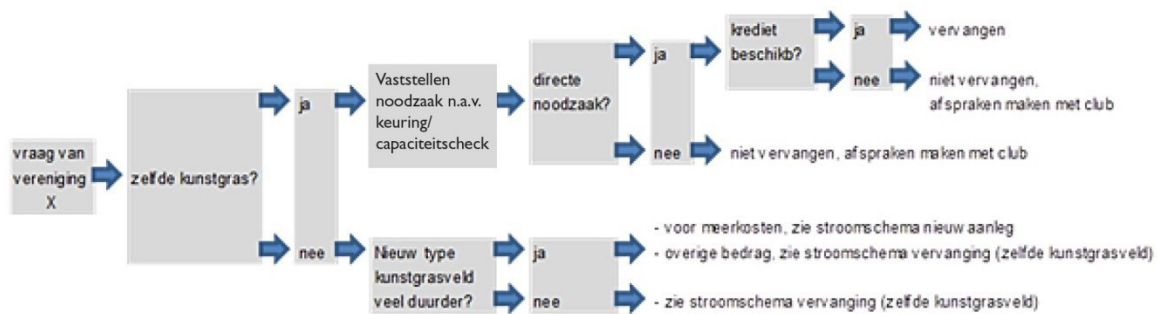
In de nota wordt ook aangekondigd dat het ingaan op aanvullende eisen en het aanleggen / vervangen van kunstgrasvelden minder vanzelfsprekend gaat worden. Dit is vervolgens uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Deze is in eerste instantie specifiek gericht op kunstgrasvelden, omdat bij verenigingen dit vraagstuk speelde. Dit heeft geresulteerd in een stroomschema / beslisboom voor vervanging (kunstgras -> kunstgras) en nieuwe aanleg (weiland / natuurgras -> kunstgras). Doel is dat daarmee ook voor verenigingen transparant is welke criteria gelden.

Ten opzichte van methodieken die zichtbaar zijn bij andere gemeenten, is hierin opvallend:

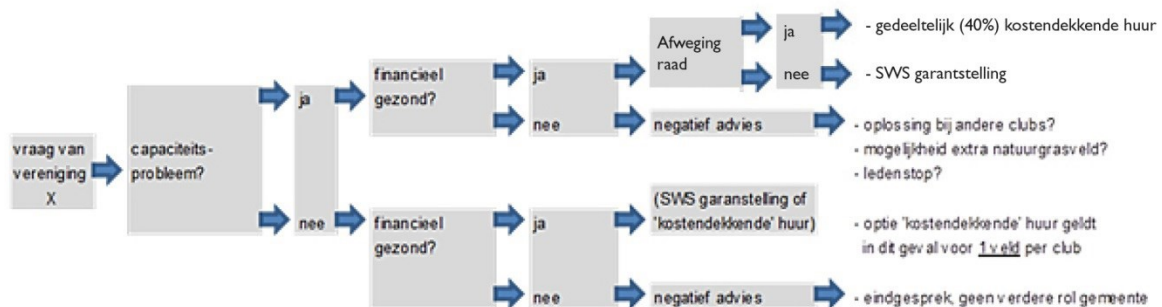
- Wanneer een kunstgrasveld wordt vervangen en deze is duurder, dan geldt de beslisboom voor nieuwe aanleg voor wat betreft de meerkosten.
- De mate waarin een vereniging financieel gezond is, is medebepalend in hoeverre de gemeente bijdraagt aan de aanlegkosten. Daarvoor worden criteria van de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) gehanteerd.
- Bij nieuwe aanleg wordt direct het nieuwe tarief voor kostendekkende huur berekend (40%).
- Wanneer de raad besluit om geen krediet beschikbaar te stellen, wordt bij een financieel gezonde vereniging meegewerkt aan een garantstelling door de SWS.

¹³ Zie www.sportserviceoverijssel.nl

Stroomschema aanvraag t.b.v. vervanging (van kunstgras naar kunstgras)

Stroomschema aanvraag t.b.v. nieuwaanleg (weiland/natuurgras wordt kunstgras)

Er is ook contact geweest met de Stichting Waarborgfonds Sport over de wijze waarop toetsing plaatsvindt om te beoordelen in hoeverre een vereniging financieel gezond is. Zwaarste beoordelingscriterium (factor 3) daarin is de kasstromen (huidig en toekomstig). Andere criteria zijn: bestaande schulden, lening ten opzichte van aantal leden, balans en resultatenrekening, kaspositie op moment van lenen en ingeschatte ontwikkeling van ledenaantallen.